

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 18 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, január 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A közgyűlés.
- Justh Gyula és a kormány.
- A februári esküdtek.
- Az Első Aradi Takarékpénztár igazgató-választmányi ülése.
- A szocializmusról.
- A déliolaszországi földrengés.
- Bérpalota a Weitzer-utcai telken.
- Béke Törökországgal.
- Vasúti karambol az arad-budapesti vonalon.
- Az utolsó aktus.
- Merénylet a bajai híd ellen.
- Mindenféle a divatról.
- Arad—Cegléd—Budapest.
- Szomorú-víg történet a „négy villágrészben ismert művészről”.
- Betörő vándorkomédiások.
- Tárca: A gyilkos.

A közgyűlés.

Arad, január 12.

Az ujévi gratuláció óta az első közgyűlés. Az ünnepi hangulatból, a beszédek körmondatain túlradó érzésekből tizenhárom nap elmúltával maradt-e vissza valami. Olyan ez, amikor az őrmestert rendjellel dekorálja az ezredes és az ünneplés után való nap lehordja, mert rosszul dolgozik a szakasza. Vajjon az üdvözlés után való hangulatban nem fog-e kétszerezsen rosszul esni, ha a közgyűlés nekiront a tanácsnak?

Hála istennek, ettől nem kell nagyon tartani. Az esztendő első közgyűlése nem ígér nagy viharokat és az elnöki emelvényt rengető támadá-

sokat. Az a néhány új városatya, akik a virilisták sorából és a közbizalom utlevelével holnap először jelennek meg a közgyűlésen, talán föl is sóhajtanak: hát ez az a közgyűlés!... Egy nagyobb disputa készül a holnapi közgyűlésre: az új leányiskola telkének ügye. A telekvétel dolgában az aradiak nem tanulnak és nem felejtjenek. Egészen a régi módon kezelik ma is az ilyen ügyeket. Miután a dorozsmai katasztrófa miatt a Weitzer János-utcai leányiskolát le akarják bontani, megszületett a városházán a zseniális ötlet, a mai telket el kell adni, hogy új telken építhessünk! S a telekvételt is a legfalusibb módon intézik. Amikor Wekerle Sándor pénzügyminiszter elhatározta, hogy állami munkáslakásokat épít, a legkeményebb titokban tartotta, hogy hová tervezi a munkáslakásokat. A telkeket pedig apránként, stromannok által vétette meg, nehogy szabad utat engedjen a telekspekulációnak. Nálunk ellenben előre kürtölik, hogy a városnak csakis erre és erre a telekre van szüksége, s más helyről szó se lehet. Így azután csodálni való lenne, ha a telektulajdonosok nem kérnének ép kétszer annyit a telekért, mint amennyiért bárki másnak eladnák. Igaz, hogy nálunk a polgármesternek nincs anynyi hatásköre, mint a pénzügyminiszternek, s a maga szakállára nem vehet a városnak telket; — azonban az ügynek lehetne más megoldást ta-

lálni. A legokosabb és legtermészetesebb az lenne, ha a leányiskola a mai helyén maradna. Mert ha az a telek olyan sokat ér, mint a hogy állítják, akkor a város ép úgy kihasználhatja az értékét, mint a magános ember. S egy fanyar tapasztalat is arra indít, hogy a mai telek mellett maradjunk. Megszoktuk, hogy a város drágán vesz és olcsón ad el. Annyira abszurd dolgokat láttunk, hogy azt se tartjuk lehetetlennek: a Weitzer-utcai leányiskola telkét olcsóbban fogják eladni, mint a mennyiért az új telket veszik. A város bőréen mindenki nyerni akar, — s ez teszi lehetetlenné, hogy a város szerencsésen spekuláljon. Minden egyébtől, a kombinációba került háztelkek alkalmas, vagy meg nem felelő voltától eltekintve, ez maga indokoltá tenné, hogy a tanács, meg az iskolafelügyelő más telkek után ne nézzenek, hanem, ha már építeni kell, építsenek a mai iskola helyén.

Politikai tárgya is lesz a januári közgyűlésnek: a *Ne temere*-ügy. Ez aligha fogja a szónokokat tette ambicionálni. A javaslat, amelyet a tanács a debreceni átirathoz kapcsol, nagyon lojális és úgy akar ütni vele, hogy senkinek se fájjon. Az egyházpolitikai időkben vezérlő várostól egyebet is lehetne várni, — de őszinte érdeklődést ez a régi ügy nem igen tud már kiváltani. Közös fátuma ez a város közgyűlése elé jutó politikai dolgoknak. Amire a társtörvényható-

A gyilkos.

(Részlet Vass István dr.-nak, az aradi Nemzeti Színházban legközelebb színre kerülő 4 felvonásos társadalmi életképéből.)

Harmadik felvonás.

4-ik jelenet-rész.

Zoltán: Igazán nem tudom, hogyan háláljam meg nektek, ezt a nem várt végtelen jóleső figyelmet. A véletlen játéka, de baráti szereteteknek megnyilatkozása soha annyi gyógyírt nem nyújthatott volna, mint ma! Ma a lelkemet egy borus emlék fájdalmas érzése tartja fogva s ha talán arcomról a derűt elűzte az emlékezés — ne nehezeltetek rám... Az a nap tett földönfutóvá! Járom az élet röges útját, összetört lélekkel, szétroncsolt szívvel, céltalanul. S ha olykor kacajra nyílt az ajkam, lelkem roskadt a fájdalom alatt. Bánatos, gyötrelmes emlék ez! Kinnal telt évforduló! (Arcát kezével elfödi.)

Telepi: (Összenéznek s zavartan mozgombos:) golódnak.)

Zoltán (hévvel): A sors mostoha volt hozzám! Reszketve vágytam a boldogság után, de a remény is futó felhő volt nekem. Tudjátok mi a szenvedés? Az agyonkinzó, iszonyu szenvedés? Azt én már mind átéltem... Régen bolyongok már. Mint a vándor madár, melyet a vihar elsodor ismeretlen, kietlen vidékre s összetört szárnyakkal, egyedül vergődik, mint a számkivetett, elhagyatva mindenkitől, kiteszítva arról a földről, ahol a lelke az élet legszebb

álmát szötte — úgy élek én! (A kitörő zokogást alig bírja fojtani.) Ma már talán ninesen senkim. A lelkemet is a jajgató szél fogja szárnyára venni, hogy bejárjon vele siró zokogással egy temetőt... (Erőt vesz magán, feláll pohárral a kezében.) Csak egy vigasztalom van fiuk: ez a méreggel telt gyöngyöző pohár! Ha a szívem kiszakadni készül s agyamban mélyen szánt a fájdalom, ennek a csillogó gyöngynek a mámora arany lepellel borítja be egész valómat s akkor feledem a múltat... a jelent... mindent... álmodom... (Elfordul. A jobb oldali ajtó félig nyitva, melyen halk cigányzene hallszik át. A cigány „Lehullott az ősi rózsá levele” című népdalt játsza s egy férfi kívül halkan dudolja. A zenére figyelve.) Halljátok ezt a szomorú hangot? A lelkek temetése ez... Pompa, részvét nélkül...

(Az asztalnál ülők meglepetten néznek egymásra.)

Zoltán (a daltól mintegy megittasulva, lassan az ajtóhoz megy. Oda támaszkodik lehunyt szemmel, fájdalmas arccal): Minden hangját magába szívja a lelkem!

Gombos: (int Telepinek, s a bal sarokba mennek.) Az előbbi elbeszélése és Zoltán viselkedése, —

Telepi: Igen, feltétlenül ő az. A viselkedése is, de az adatok előttem kétségtelenné teszik...

Veres: (Mártonffyval oda megy a beszélőkhöz.) Ilyennek még soha sem láttam.

Gombos: (ittas.) Egy percig sem maradhatunk itt. Mit gondoltok, mit szólnak ahhoz, ha

ha megtudják, hogy mi egy gyilkossal ivópajtások vagyunk. Respektálnunk kell, —

Mártonffy: Jó, jó, de hát ő mégse egészen olyan közönséges.

Gombos: Gyilkos és pontum! Én itt osztályozást nem ismerek. Mindenkinek egyformán kedves az élete, s aki attól megfosztja, előttem egyforma. Amint észrevettem, ez az ember még sok mindenre képes lehet.

Veres: Te öreg, úgy látszik, inkább félsz.

Gombos: (kikelve.) Nem félek! De az álláspontot nem dobom oda egy pohár borért!... És ezt neki nyíltan meg kell mondani.

Erdei: (Egy üres üveggel kissé tántorogva a középpontjára el.)

Zoltán: (Halkan a zene után.) Eltemettem én is mindent, ami drága, ami szent volt.

Veres: Nem szolgált rá, hogy ily kiméletlenek legyünk. Valahogy talán meg kellene vele értetni. —

Gombos: (Türelmetlenül.) Én nem bujkálok! (Integetve izgatottan tovább beszélnek.)

Veres: (Vállat von, s fel-alá jár. A zene abba hagyja a játékot s az ének is elhal.)

Zoltán: (zavartan körülnéz.) Mi az, már készülődtek?

Veres: (Zoltán közelében.) Nem, azt hiszem, Tamás... valami nézeteltérés...

Zoltán: (Gomboshoz megy.) Neheztelsz valamiért? Szokatlanul elkomolyodtál.

Gombos: (Látszik, keresi a szavakat.) Mondani valóm van. Valamit titkoltál ösmeretségünk óta.

Zoltán: (Egy székbe fogódzik.)

ságoktól Aradig érkeznek, elfakul az aktualitásuk, néha már idejüket is multák. S azt várni, hogy valamely okos dologban, férfias állásfoglalásban Arad elsőül álljon ki a törvényhatóságok glédájából: több, mint a mennyi a mi kényelmes és szegyelős városparlamentünktől kitelik...

Justh Gyula és a kormány.

A politikai bonyodalmak.

— Fővárosi tódósítónaktól. —

Arad, január 12.

Hosszu szünet után hétfőn nyílik meg a képviselőház. Beavatott politikusok aggodalommal tekintenek a közel jövő politikai fejleményei elé és attól tartanak, hogy a bankkérdés miatt nehéz bonyodalmak lesznek. Erre vall Justh Gyula képviselőházi elnöknek egy most nyilvánosságra jutott nyilatkozata is. Justh e nyilatkozata valóságos kormányprogram, különösen belügyi program, ami igazat látszik adni azoknak, akik Justhot a közel jövő belügyminiszterének tekintik.

A bankkérdés mellett sok szó esik az adóreformról is. A hétfőn összeülő Ház elsősorban Wekerle adójavaslatát veszi tárgyalás alá és a jelek szerint ennek a vitája is igen hosszúra fog elnyúlni.

Justh Gyula programja.

A képviselőház elnöke tegnap este megjelent a függetlenségi pártkörben, ahol a jelen volt párttagok előtt fölötte érdekes nyilatkozatokot tett. Kifejtette újlag a függetlenségi pártnak abbeli köteletségét, hogy az önálló bankot megvalósítsa, azután az általános, titkos, egyenlő választói jog hívéül vallotta magát. Majd azt hangoztatta, hogy a többségnek keresnie kell az érintkezést és a megegyezésnek módjait a hazai nemzetiségekkel és a horvátokkal.

Justh Gyula a nála megszokott temperamentummal, hevesen és energikusan hangoztatta fölfogását, amely hallgatósága egy részében valóságos kormányprogram benyomását keltette. Kiesiny volt a társaság, amely előtt a Ház elnöke nézeteit föltárta; kevesen vitáztak vele s néhányan tiltakoztak az olyan magyar politikai program ellen, amely lehetőnek tartja a nemzetiségekkel való megegyezést, a magyar nemzeti gondolat sérelme nélkül. Egyébként Justh Gyula kijelentette azt is, hogy neki nem szándéka a kormánybuktatás. Ő belőle a függetlenségi politikus beszél, aki pártja elveinek érvényesítésére törekszik. Más szándéka nincsen. A bankkérdés sikeres megoldásában és az önálló bank fölállításában bizik, mert bizik a függetlenségi párt vezéreiben: Kossuth Ferencben és Apponyi Albert grófban.

Az adóreform a Házban.

A képviselőház január 18-án tartja első ülését, melyen el fogják határozni, hogy az adóreform tárgyalásával kezdik az új munkát. A kormány azért intézkedett így, mert azt reméli, hogy az adójavaslatok vitája szerez neki két-három gondtalan hetet, mely alatt megkísérelheti, hogy a válság megelőzésére tárgyalásokat folytathasson a pártokkal. Most azonban kezd valószínűvé válni, hogy az adóreform parlamenti tárgyalása éppen nem lesz nyugodt és gondtalan és a kormánynak alapos munkája lesz, hogy az adóreform ellen állást foglaló képviselőket kapacitálja. A függetlenségi párt részéről vagy ötven képviselő jelentette ki eddig, hogy az adójavaslatokat mai formájukban nem szavazzák meg, mert az ipart, a kereskedelmet, a szabad pályán levők érdekeit egyaránt sértik. De a mozgalom még folyik és erősödik s a fővárosi kereskedelmi és ipari egyesületek — mint ezt az Omke vasárnap aradi gyűlése is jelezte — január 17-én délelőtt fél 11 órakor az adóreformjavaslatok ellen az új városháza nagytermében tiltakozó nagygyűlést tartanak.

A nagyfontosságú javaslatot a függetlenségi párt a hétfőn délután 5 órára összehívott pártértekezleten veszi tárgyalás alá.

A februári esküdtek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

Az aradi törvényszéken ma sorsolták ki a február havi esküdteket. Fábrián Lajos törvényszéki elnök elnöklete alatt. A törvényszék részéről Szabó István és Mészáros Dániel törvényszéki bírák voltak jelen a kisorsolásnál. az ügyészség részéről pedig Pogonyi Nándor kir. ügyész. A jegyzőkönyvet Széll Lajos dr. törvényszéki jegyző vezette.

Rendes esküdtek lettek:

Messer Ármin kereskedő Pankota.
Zsiday Mátyás földmives Zimándujfalu.
Velics Mihály ügyvéd Kisjenő.
Róth Lajos kereskedő Arad.
Boros Lajos kereskedő Arad.
Török Sándor ny. jegyző Világos.
Petkovics György háztulajdonos Arad.
Seidner Rudolf terménykereskedő Arad.
Probszt Mihály építőmester Arad.
Leichter Lipót borkereskedő Arad.
Gotlock Jakab fakereskedő Arad.
Grósz Pál malmos Pankota.
Zipfl Károly birtokos Kovaszinc.
Kohányi Róbert háztulajdonos Arad.
Lukács Lajos ügyvéd Arad.
Guttmann Samu kereskedő Arad.
Kende Ferenc borkereskedő Ménés.
Kánya Géza vendéglős Arad.
Szalay Károly dr. ügyvéd Arad.
Éliás Simon terménykereskedő Pécska.
Kun József ékszerész Arad.
Zádor Bertalan biztosító titkár Arad.
Schlesinger Ármin szatócs Szabadhely.
Révész Mór dr. ügyvéd Arad.
Viezer Lajos ügyvéd Arad.
Majer Miksa borkereskedő Arad.
Szöllősy Zsigmond dr. ügyvéd Pécska.
Ardelean Kornél dr. ügyvéd Kisjenő.
Politzer Miksa fűszerkereskedő Arad.
Prágai Imre nyug. vasuti hiv. Arad.

Pótesküdték lettek:

Robitsek Lajos kereskedő Arad.
Czédly Károly dr. ügyvéd Arad.
Gorzó Antal borkereskedő Arad.
Eckhardt Ede bank vezértitkár Arad.
Deutsch Izsó dr. ügyvéd Arad.
Friedmann Béla magánhivatalnok Arad.
Szabó István dr. közjegyző helyettes Arad.
Danda Antal legszeszgyári alkalmazott Arad.
Steinhardt Mór dr. ügyvéd Arad.
Mann Vilmos kereskedő Arad.

Gombos: (Nagyot lélegzik.) Mint jó cimborát sajnállak, mint felebarátot szánlak, de a barátságunk közöttünk... Igen, úgy vélem, ezt megköveteli a társadalmi pozíciónk, az az erkölcsi fölfogás, melyben élünk. Tudjuk, hogy gyilkos vagy.

Zoltán: (Megtántorodik.) Hallgass.

Gombos: Szóval, úgy határoztunk, hogy távozzunk.

Zoltán: (indulattal.) Hát ti is! Ebben az agyatsorvasztó párával telt légkörben kerestem menedéket azok elől, akik homlokukon hordott becsületükkel kérkedve kikerültek. S ti is felöltöttétek álarcát a becsületességnek, hogy olyan nyomorultak legyetek, mint azok!

Gombos: (Fenyegető mozdulatot tesz.)

Zoltán: (szenvedélylyel.) Igen! Azt hittem, hogy eltompult érzékkel, örökké kába fővel csak a telt pohárért reszkedtek, nem törődve semmivel s velem szívjátok lelketekbe a mámor gyönyörét. Azt, azt hittem, hogy számotokra meghalt minden, ami ezen a nehéz levegőn kívül él... (Zoltán szinte kikelve önmagából.) En már élő halott voltam, mikor gyilkossá lettem! Engem öltek meg előbb! Az, az az igazi gyilkos (az izgalomtól fáradtan.) Gyilkossá lettem, mert szerettem az életet; de mindennél jobban szerettem azt, akit megölttem... Boldogságom delelőjén ért a támadás. Egyszerre észrevettem, hogy családi tűzelyemben nap-nap után gaz tolvaj lopkod. Elvesztettem hitemet, nyugalمامat, mindent ami boldogított s azon az iszonyu napon... Oh! Agyam egész kétségbeesésével ragadtam meg őt, a lelkem lelkét, hogy senkié se legyen csak

az enyém!... (Ieroskad a székre s az asztalra dől, arcát elfedi.) Megakartam menteni magamnak — s örökre elvesztettem!... (zokog.)

Gombos: Szótlanul nézik s a középajton Telepi: elsompolyognak.

Veres (Mártonffyhoz): Szegény ember! Pedig ennek becsületes szíve lehet. (Az előbbieket után mindketten el.)

Zoltán (kis szünet után zokogva): A gazember, az orgyilkos felemelt fővel jár s engem, a becsületet mindenki megvet.

Otödik jelenet.

Hatodik jelenet.

(A színpadon csak a gyertya világít.)

Zoltán (a középajton vissza jön s a küszöbön megállva egyenesen a falon függő arc-képére néz. A képhez megy s leszakítja): Itt sincs helyünk... Csak ott, a sötét éjszakában... (A képet a sarokba dobja s a közép ajtó felé indul. Esztert ott látva, meglepetten:) Eszter!

Eszter (Zoltán előbbi beszédét végig hallgatja): En vagyok. Utjába állok, hogy kísérlévé szegődjem a sötét éjszakában. Oda indultam... Került mindig, hogy sohase hallgathasson meg. Mégis hittem s reméltem, hogy egyszer a sors meghozza azt a szerepet; most tudom, hogy többé nem jön ide vissza. Mindent halottam. Most nem térhet ki előle.

Zoltán: Mit akar tenni Eszter?

Eszter: A miért a világ talán kikacag, vagy szánakozni fog, de én meggondoltam. Másként gondolkozni sem tudok, mert — szeretem!

Zoltán: Eszter!

Eszter: (pár lépéssel közeledik Zoltánhoz.) Tegnap még nem volt arra szüksége, hogy meghallgasson, de ma már van. Követni akarom szívem egész szerelmével az elhagyatottságán, a bujdosásán, az ismeretlen cél felé.

Zoltán: (megfogva Eszter kezét.) Eget, kinoz minden szava, Eszter.

Eszter: (egész közel húzódva Zoltánhoz.) Emlékszik arra az estére, amikor először találkoztunk? Akkor is ilyen végtelen szomorú, bánatos volt. S azóta nincsen nyugtom. Elfajtott, titkos vágy emészt, szeretem kimondhatatlanul. Ne meneküljön hát előlem.

Zoltán: Olyant követel tőlem Eszter, amit megtenni nem bírok. Nem egy új élet elé nézek; az életcélok már elvannak temetve. Nincs jogom hozzá. Maradjon. A tiszta igaz otthon ne eserélje fel a meghasonlott lelkek sötétodujával...

Eszter: (Zoltán vállára dől és sir.)

Zoltán: Később tudom, igazat adna nekem s akkor már hasztalan volna. A lelkemnek meg kétszeres fájdalom. Így mindkettőnkre jobblesz.

Eszter (Zoltántól pár lépésre hátrál:) Ez nem lehet az utolsó szava!

Zoltán: Az, Eszter. Az én sorsom meg van pecsételve. Lehet, hogy mint a romboló ár a piszkos habot a végzet hányni-vetni fog s végre összetörve leroskadok, de égő sebem kínzó fájdalma üz, hajt, új küzdelemre. (A középajtot félig kinyitja.) Az utolsó szavam Eszter! (El.)

Eszter (A falhoz dől s felzokog, majd hirtelen össze fogja nyakán a keadót): Nem, nem mehet egyedül! (Sietve utána el.)

(Püggöny.)

Az Aradi Első Takarékpénztár Igazgató-választmányi ülése.

A múlt évi üzleteredmény.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, jan 4 12

Az Aradi Első Takarékpénztár igazgató választmánya ma délután rendes évnegyedes ülést tartott *Parecz György* igazgató elnöklete alatt. Az ülésen a választmányi tagok csaknem teljes számban megjelentek és az előterjesztett zárószámadás alapján nagy örömmel értesültek az intézet folyton fokozódó haladásáról és arról, hogy a *tiszta nyereség felülmúlja az előző évit*. A választmány nevében az elért fényes eredményért *Lukácsy Lajos* igazgató választmányi tag lelkes szavakban mondott köszönetet az igazgatóságnak, de főleg az intézet élén álló *Ottenberg Tivadar* vezérigazgatónak, aki fáradságot nem ismerő munkával és szaktudásával ismét lehetővé tette azt, hogy a vidék e legrégebb intézete újból szaporíthassa fényes gazdasági sikereinek számát.

Feltétlen dicsőretet és elismerést érdemel az igazgatóság ama humánus törekvéseért, hogy a tisztviselők anyagi helyzetét folyton javítja, amit beigazolt ez alkalommal is az által, hogy a tisztviselők mindegyike 1909. január elsejétől fogva fizetésének *husz százalékát* kapja mint lakbérilletményt.

Az ülés lefolyásáról szóló részletes tudósításunk a következő:

Parecz György elnöklő igazgató az ülést megnyitván, azt határozatképesnek jelentette ki. Mielőtt a napirendre áttértek volna, bejelentette, hogy *Csepreghy Mihály* igazgatóválasztmányi tag az elmúlt év utolsó napjaiban elhunyt. Indítványozza, hogy az igazgatóválasztmány e fölött érzett őszinte részvételének jegyzőkönyvileg adjon kifejezést. Az indítványt elfogadták.

Áttért ezután az elnök az elmúlt üzleti év rövid ismertetésére és a legnagyobb megelégedéssel konstataulta, hogy a takarékpénztár fényes és a várakozást felülmúló eredményre tekinthet vissza. Első sorban is megállapítja, hogy az előző évi 512 ezer koronával szemben a lefolyt év tiszta nyeresége 519 ezer koronára, — tehát 7000 koronával — emelkedett. Az elért tiszt nyereség lehetővé teszi, hogy ne csak a tavalyi 160 ezer koronában megállapított osztalék fizetessék ki, hanem emellett 10 ezer korona értékpapír árfolyam tartalékalap, 8 ezer korona pedig az adótaralékalap gyarapítására fordítható, végül pedig a folyó évre 40 ezer korona, mint nyereség átvezethető.

Az elnöklő igazgató örömmel utal arra, hogy a *betétálladék* immár felülmúlja a 17 millió koronát és az 900 ezer koronával emelkedett az előző évihez képest, ami kétségtelen tanujele annak, hogy a közönség e majdnem 7 évtized óta fenálló pénztintézet iránt folyton fokozódó bizalommal viseltetik. A váltótárca és a folyószámlái előlegek álladéka csökkenést tüntet ugyan fel, ellenben a készpénzben folyósított és a törlesztéses jelzálog kölcsönök álladékaiban tetemes növekedés mutatkozik.

Az elnök fölemlítette még, hogy az elmúlt évben is az intézet főtörekvéseét képezte üzletfelei jogos hiteligenyeinek a legmértányosabb alapon való kielégítése és utal még ama fontos körülményre, hogy az elmúlt évben sikerült új *külföldi üzleti összeköttetést* létesíteni, mely ép oly kedvező, mint megbízható pénzforrásnak bizonyult.

Ezután *Ottenberg Tivadar* vezérigazgató előterjesztette a forgalmi kimutatásokat, az 1908. évi mérleget, valamint a közgyűléshez intézendő jelentéseket. Az igazgatóság előterjesztésére az igazgató-választmány méltányolta a tisztviselők buzgó tevékenységét és tekintettel a már hosszú idő óta uralkodó súlyos életviszonyokra, melyek mindinkább megnehezítik a tisztviselői kar megélhetését, a jövőre nézve az összes tisztviselőknél törzsfizetésük husz százalékát mint *lakbérilletményt* szavazta meg.

Az igazgató-választmány egyhangu lelkesedéssel járult hozzá az igazgatóság összes előterjesztéséhez. *Lukácsy Lajos* a választmány nevében azt indítványozta, hogy az igazgatóságnak és *Ottenberg* vezérigazgatónak a részvényeseket teljes mértékben kielégítő évi eredményért jegyzőkönyvi köszönet és elismerés szavaztassék. Ezt egyhangulag el is fogadták. Végül a 68. évi rendes közgyűlés napját e hónap 24-re állapították meg.

Betörő vándorkomédiások.

Szökésben Arad felé

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 1.

Pár nappal ezelőtt *Gyulán Desztek Károly* nyugalmazott őrnagy lakására betört egy ócska-ruha kereskedő, cigányasszonynak látszó nő. Az asszony anélkül, hogy valaki észre vette volna, egészen a hálószobáig jutott, ahol egy tükör fiókot kihuzott és onnan egy darab gyönggyel kirakott rövid női arany-óraláncot, egy arany karikába foglalt, sötétkék golyóval díszített zszusut, egy vékony arany karperecet, amely gyémánttal és macskaszemmel volt díszítve és egy vörös arany medallont magához véve, eltávozott. A lopást az asszony távozása után azonnal észrevették, mert a kihuzott fiókot a földre verte le és azonnal jelentést tettek a gyulai rendőrkapitányságnál a csaknem ezer korona értékű ékszerek eltűnéséről. A gyulai rendőrkapitányság a nyomozást bevezette és azonnal telefonon felhívta a *csabai és aradi* rendőrséget, hogy a tolvaj elfogatása iránt még a kellő időben értesítve legyenek.

Tegnapelőtt a csabai takarékpénztárban egy gyanus külsejű nő az ékszerekkel megjelent és a lopott tárgyakat elakarta zálogosítani. A takarékpénztár a rendőrséget a dologról azonnal értesítette, de mire a rendőrség a takarékpénztári helyiségbe érkezett — az asszony már eltűnt onnan. A biztos nyom alapján a legnagyobb erélyvel fogtak a nyomozáshoz és a nőt a *Kakas-szállodában* el is csípték. Majd a község házára kísérték, ahol vallatóra fogták. A takarékpénztár hivatalnokai ráismertek az elfogott asszonyban arra, aki az ékszereket elakarta zálogosítani, azonban a lopott holmit a rendőrség nem találta meg nála.

A vallatás során kisült, hogy az illető nő *Dogeri Mária, Brant Ferenc* vándorkomédiás társaságához csatlakozva, az egész Alföldet beutazta. Ezt a társaságot az aradi rendőrség jól ismeri. A nyáron több nőtagját tartóztatták le, mert kábító szerrel elbódított embereket loptak meg. Különösen olyan fűszerüzletekben „*dolgoztak*“, ahol a tulajdonos feleségét egyedül találták. Hosszu regényes elbeszéléssel keltettek maguk iránt bizalmat s mikor közeljutottak a kereskedő nejéhez, kloroformos zsebkendőt tartottak orrához s néhány pillanat alatt elvitték a készpénztár tartalmát. Megállapítást nyert az is, hogy *Dogeri Mária* *Junghausz* feleségével követte el a lopást, de ez az egész vándor-truppal együtt a rendőrök üldözése elől elmenekült. A csabai rendőrség most az ékszerek kézrekerítésén és a vándorkomédiás csapat felkutatásán fáradozik, mert nincs kizárva, hogy a vándorcsoport egy veszedelmes betörő társaság, amely községről-községre utazva, számos lopást és rablást követ el. A letartóztatott nőt Gyulára kísérték el, míg a vándortruppot Arad felé keresik, mert arra távoztak a megállapítható nyomok szerint. Az aradi rendőrség megtette az intézkedést kézrekerítésükre.

A délolaszországi földrengés

Élet a romok felett.

— Távirati értesülések. —

Arad, január 12

Az elemek haragja csak nem akar lecsendesedni Calabriában. Az óriási felhőszakadások, heves földrengések naponta ismétlődnek, de semmi különösebb hatást nem gyakorolnak a már szinte apatikus lakosságra. A mentési munkálatok és a segélyakció kitartó erővel folynak tovább.

Fővárosi tudósítónk ma a következőket jelenti a délolaszországi eseményekről:

Nehézségek a mentés körül.

Messzinából jelentik: Az időjárás tegnap is igen rossz volt. Zuhogó eső megakadályozta a mentési munkálatokat. A földrengések még mindig ismétlődnek. Négy óra harminc perckor és hét óra tizenhét perckor két igen heves lökést éreztek. A lakosság azonban nyugodt maradt, mert már hozzászokott a gyakori földrengésekhez. A törvényhatóságnak a lakók jegyzékét tartalmazó kimutatása teljesen elpusztult. A bíróságoknál azonban másolatok voltak róla, amelyek valószínűleg épségben maradtak. A haditörvényszék csütörtökön és pénteken ül össze és tizennégy egyén felett ítélt, akiket lopással és fosztogatással vádolnak. A vádlottak között katona ninesen.

Messzinából jelentik: Calabriában a barakkok építése nagy nehézségekbe ütközik a munkaerő hiánya miatt. A lakosság legnagyobb része egyáltalán nem akar munkát vállalni, a dolgozni akarók pedig óriási napszámokat kérnek, minélfogva segélyegyletek elhatározták, hogy kívülről hozatnak munkásokat. A mentés körüli buzgalmat a kiméletlen önzés és erőszakoskodás nagyon megbénította. Palmiban valóságos ütközet támadt a segítők közt, kik készleteiket erőszakkal is megvédelmezik az éhezők között. Az önkéntes mentők a távoli helységek segélyezését is megkezdték.

Messzinából jelentik: A genuai herceg, aki a király elutazása után érkezett a földrengés által sújtott területre, naponként látogatásokat tesz a szicíliai és calabriai partvidék elpusztított területein, különösen Reggióban és Messzinában. A herceg a Regina Margherita páncélos hajó fedélzetén tartózkodik.

Rómából jelentik: A központi segítő-bizottság elnökének, az aostai hercegnek javaslatára elhatározta, hogy a calabriai és szicíliai menekülteket mielőbb volt állandó lakhelyükre szállítja és e célra 500,000 frankot szavazott meg. A bizottság továbbá 1,000,000 frankot szavazott meg barakkok mielőbbi felépítésére és 200,000 frankot árva ellátására.

Messzinából jelentik: Az életben maradt lakosság azon fáradozik, hogy az üzleti életet ismét helyreállítsa. Ma már mindennemű keresik közlekedtek a romoktól megtisztított rakpartokon. Kivánták a gőzhajóforgalom újból való felvételét a messzinai kikötőben.

A magyar segélyakció.

Makóról jelentik: Makó város közgyűlést tartott, amelyen *Galambos Ignác* polgármester kegyeletos szavakkal emlékezett meg a délolaszországi földrengés áldozatairól. A közgyűlés 200 korona segélyt szavazott meg. Makó társadalmában gyűjtést indítottak. *Návay Tamás* főispán felhívást intézett a törvényhatóság tagjaihoz és maga 10 koronát adományozott. A

pénzüntézetek és magánosok szintén nagyobb összeggel járulnak a segélyezéshez.

Bécsből jelentik: Olaszország osztrák-magyar nagykövete az olasz kormány nevében a közös külügyminiszter útján őszinte köszönetét fejezte ki azért a nagylelkű adományért, amelyet Ferenc József es. és apostoli királyi fellege a szicíliai és kalabiai földrengés áldozatainak nyújtott és azért a nagy részvétért, amelyet az udvar, a kormány és a lakosság ez alkalommal tanusítottak. Együttal Tittoni olasz külügyminiszter személyes köszönetét is kifejezte Aerenthal báró külügyminiszternek a neki tolmácsolott részvétnyilatkozatért.

Arad—Cegléd—Budapest.

A májusi menetrend ujtása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12

Most állítja össze az aradi üzletvezetőség azokat a változtatásokat, melyeknek megvalósítására az államvasutak májusi menetrendjének összeállításánál a máv. igazgatóságát kérni fogja. Minden menetrend-összeállítás előtt meg szokta tenni az üzletvezetőség a maga ajánlatait, amelyek felett azután az igazgatóság dönt. Az üzletvezetőség mostani ajánlatai, mint jól értesült helyről híret kapjuk, az aradi üzletvezetőség területén, illetőleg az arad—budapesti vonalon érdekes változásokat tartalmaznak.

A legfontosabb ujtás, melyet a májusi menetrend ígér, az arad—budapesti vonal szolnok—budapesti részén fog történni. E szerint az aradi vonatok, a tehervonatok kivéve, nem a szolnok—ujszász—rákos—budapesti, hanem a szolnok—cegléd—budapesti vonalon fognak közlekedni és így azok a fővárosba nem a keleti, hanem a nyugati pályaudvaron érkeznek majd meg.

E változás, ha azt az igazgatóság jóvá hagyja, májusban lép életbe, de egyelőre csak ideiglenes lesz. Az utvonal-változás ugyanis egyrészt azért történik, mert a budapesti keleti pályaudvar befogadó képessége az utóbbi időben szűknek bizonyult, másrészt pedig azért, mert a máv. Budapest és Ujszász közt egy új sínpárt helyez el, s ez, valamint egyéb e vonalon történő építkezések akadályozzák a forgalom rendes lebonyolítását. Ezekből az okokból tervezik most az aradi vonatoknak Cegléd felé való irányítását, sőt hír szerint a nagyváradi és debreceni vonatok utirányát is így fogják megváltoztatni.

A szolnok—cegléd—budapesti utvonal hosszúsága 102 kilométer, a szolnok—ujszász—budapesti 101 kilométer. Lényeges időbeli különbség tehát aligha lesz a régi és új forgalom között, sőt hír szerint az új vonalon valamivel gyorsabban fog történni a közlekedés, mint mostan. Érdekes felemlíteni, hogy az aradi közönség előtt tulajdonképpen nem új ez az utirány, mert egészen a nyolcvanas évekig, a budapest—ujszász—szolnoki irány kiépítéséig, az aradi vonatok, éppugy, mint ma a szegediek, vagy temesváriak, Cegléden át közlekedtek.

E változáson kívül néhány kisebb változás is van tervbe véve a májusi menetrendben, melyek azonban csak lényegtelenül módosítják a jelenlegi állapotokat.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Magántisztviselők Egyesülete e hó 24-én délelőtt 11 órakor tartja tisztújító közgyűlését az egyesületi helyiségben.

Béke Törökországgal.

A monarkia ajánlatának elfogadása.

— Távirati értesülés. —

Arad, január 12.

A monarkia és a török kormány között létrejött a megegyezés: ezt jelentette ki ma konstantinápolyi nagykövetségünk a török nagyvezérrel való tanácskozás után. Törökország elfogadta a monarkia által felajánlott harmadfél millió török font — ötvennégy millió kor. kárpótlást és még csak a feltételek néhány jelentéktelenebb pontjáról folyik a tárgyalás.

A kárpótlást alkalmasint egy új, bosnyák tartományi kölcsön útján fedezik; e kölcsön kamataiért és törlesztéséért azonban Ausztria és Magyarország együttesen fog szavatolni, a kvóta arányában.

Távirataink a tárgyalásokról és végül az egyezés létrejöveteléről itt következnek:

Tanácskozások az ajánlat felett

Konstantinápolyból jelentik: A legtöbb reggeli lap kiigazítja a tegnapi hamis ujsághírt, mely szerint a minisztertanács Ausztria-Magyarország 2 és fél millió fontnyi kártalanítást tartalmazó ajánlatát elvetette és azt mondja, hogy a minisztertanács nem hozott határozatot. Az *Ikdám* azt írta: A minisztertanácsal a nagyvezér csak közölte Ausztria-Magyarország javaslatát és holnap erre vonatkozó nyilatkozatot fog a kamarában tenni. A *Yeni Gazetta* nyilván szándékosan hallgat. Ugy látszik, hogy a tegnapi hamis ujsághíreket bizonyos rosszakaratur észről lanszították. A holnapra kitűzött rendes minisztertanácsot már ma tartják meg.

Frankfurt-ból jelentik: A „Frankfurter Zeitung” konstantinápolyi levelezője megbízható forrásból tudni véli, hogy a nagyvezér Ausztria-Magyarország harmadfél millió font kártérítési ajánlatára három millió font kártérítés követelésével fog válaszolni.

Konstantinápolyból jelentik: Kedd este kilenc óráig az osztrák-magyar nagykövetség részéről a portának tett 2 $\frac{1}{2}$ millió török fontnyi kártalanítási összegre vonatkozó javaslatra a válasz, amelyet a nagyvezér mára, vagy holnapra ígért, nem érkezett meg. Itteni diplomáciai körökben a halasztást azzal indokolják, hogy a nagyvezér kétségkívül az ifjutörök bizottság és a parlament hozzájárulása tekintetében kíván felvilágosítást nyerni, illetve azt biztosítani, ezenkívül pedig az itteni nagyköveteknél, valamint a török nagykövetek útján két hatalom, amely alatt Angliát és Oroszországot értik, diszpozícióról kíván tájékozódni.

Az egyezés.

Konstantinápolyból táviratozzák: Délelőtt 11 órakor hagyta el Pallavicini örgróf, nagykövet félórát látogatás után a nagyvezér előszobáját. Arca jó hírt árult el. A sajtó képviselői előtt ezeket mondta:

— Örvendetesen rendben van minden!

A nagykövet ezután igennel felelt arra a kérdésre is, vajjon a porta változatlanul elfogadta a felajánlott harmadfél millió fontot és már csak néhány csekélyebb jelentőségű gazdasági kérdést kell rendezni, hogy a szerződés aláírható legyen. A főkérdés már megvan oldva.

Arra a kérdésre, hogy a mai minisztertanács hogyan fog határozni, Pallavicini határozott hangon azt felelte:

— A nagyvezér egészen bizonyos dolga felől.

Konstantinápolyból táviratozzák: A nagyvezér ma délelőtt hivatalosan közölte Pallavicini örgróf nagykövettel, hogy minisztertársaival tanácskozott Ausztria-Magyarország javaslatáról és a javaslatot a kabinet elfogadta.

Bécsből táviratozzák: Hivatalosan Pallavicini örgróftól még semmiféle jelentés nem érkezett, hogy a török minisztertanács elfogadta a monarkia ajánlatát, de azért a Ballplatzon biztosra veszik, hogy a béke létrejöttéről szóló hírek teljesen megfelelnek a valóságnak és hogy csak néhány formalitás hiányzik, hogy a nagykövet félhivatalos jelentést tegyen a megkötött egyezségről.

Berlinből jelentik: Konstantinápolyi jelentés szerint az osztrák-magyar ajánlatnak elfogadása direkt a szultár intervenciójának köszönhető.

A kárpótlás és a magyar pártok.

Fővárosi tudósítónk táviratozza: Tegnaptól este a parlamenti klubban, főleg a török kárpótlás képezte szóbeszéd tárgyát. Az a hír, hogy külügyi hivatalunk 54 milliót ajánlott föl Törökországnak, nagyon kedvezőtlen benyomást keltett. A függetlenségi klubban már előre látják, hogy ez a kárpótlás újabb nehézségeket fog okozni a politikai helyzetben. A függetlenségiak azt kívánják, hogy ha már megszavazzák a kárpótlást, úgy Bosznia közjogi állása már most preciziroztassék.

Főképp a néppártiak nincsenek megelégedve ezzel a megoldással. A néppártiak helytelenítik, hogy utólag kezdtünk Törökországgal alkudozni és hogy kárpótlást fizetünk Boszniáért, amely már harminc év óta birtokunkban van, míg a megvert Oroszország egy kopeket se fizetett a győztes Japánnak.

A hatás Belgrádban.

Belgrádból táviratozzák: Az egyezés létrejöttének híre Belgrádban lesújtó hatást tett. A kormány minisztertanácsot tartott, melyen elhatározták, hogy mindent elkövetnek, hogy Szerbia követeléseit kielégítést nyerjenek. A lakosság nyugodt részében azonban a hír nagy örömet keltett, mert így a háborút szinte kizárták tartják.

Egy belgrádi lap azt a hírt közli, hogy Lipovác orosz tábornok legközelebb 50,000 orosz önkéntessel érkezik Szerbiába.

Újabb hírek.

Messzinából jelentik: A romok eltávolításánál ma egy villa romjai alatt három millió lira értékű pénzt s értékpapírt találtak.

Reggióból táviratozzák: Ma délben egy gyalogos hadnagynak sikerült egy három éves kisleányt élve kihuzni a romok alól. A leányka 14 nap óta nem evett.

MEGJELENT

az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára.

A napokban került ki a nyomdából a 432 oldalas „Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára”, amely hivatalokban, kereskedői irodákban, vállalatok büroiban szinte nélkülözhetetlen. Vidéki előfizetőinknek még ezen a héten szétküldjük a naptárt, ha az előfizetéssel nincsenek hátralékban. Mindenki, aki legalább 8 hónapra előfizet lapunkra, megkapja a naptárt. Kérjük mindazon előfizetőinket, kik e hónap 17-ig meg nem kapták a naptárt, szíveskedjenek erről bennünket értesíteni.

Az Aradi Közlöny

kiadóhivatala.

Az utolsó aktus.

A dánosi haramiák jogerős ítélete.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, január 12.

A dánosi véres éjszaka utolsó felvonása ma délelőtt játszódott le a pestvidéki büntető-törvényszék elnöki termében, ahol a királyi Kuriának a dánosi cigányok bünpörében meghozott végzését kihirdették az elítelt haramiák előtt. A pestvidéki esküdtbiróság ítélete ellen a védők tudvalevőleg semmiségi panaszt emeltek a Kuriánál, amely a múlt hónapban megtartott tárgyaláson az összes semmiségi panaszok elutasításával helybenhagyta az esküdtbiróság ítéletét. A kuriai végzését a pestvidéki törvényszék Kiss István dr. elnöklete alatt hirdette ki a cigányok előtt, akik közül egyik-másik a fő-tárgyalás izgalmaira emlékeztető jeleneteket provokált. A vádhatóságot Gaál Endre dr. királyi ügyész képviselte.

Az ítélethirdető tanács elé — mint fővárosi tudósítónk jelenti — páronként vezették be a börtönőrök a rablógyilkosokat, akiket a mai napig a gyűjtőfogházban őriztek. A banda nőtagjait már régebben elszállították Balassagyarmatra, ahol külön hozták nekik tudomásukra a Kuria végzését s már valamennyit elszállították Márianosztrára.

Legelőször Lakatos Balog Jánost és Lakatos Lajost vezették be a börtönőrök. Mindkettőjüket életfogytig tartó fegyházra ítélte az esküdtbiróság.

— Tudják-e, mennyire ítélte magukat az esküdtbiróság? — kérdezte az elnök a feltűnően rossz szímben levő cigányokat.

— Tudjuk — mondják alig hallhatóan.

— Tudják meg azt is, hogy a királyi Kuria helybenhagyta az ítéletét.

Lakatos Balog János: Nagyságos bíró ur, már jegyzőkönyvbe mondtam, hogy nem vagyok bűnös, most se mondhatok egyebet.

Lakatos Lajos: Ártatlan vagyok! Tartásnak új tárgyalást, inkább megmondom, kik a bűnösök.

A tiltakozásra ninesen senkinek válasza és a két véglegesen elilált haramiát kivezetik.

Lakatos János (Sztójka Bajka) és Balog Tuta kerül sorra, akit tizenöt évi fegyházra ítéltek el. Nyugodtan hallgatják végig az elnök szavait. Tuta szólal meg először:

— Nekem „ékszerem” vannak itt, meg nadrágom, bicskám, azt adják ide — mondja indulatosan.

Sztójka Bajka: Nekem is van husz ezüst gombom, amit a csendőrök vettek el.

— Ami a tietek, azt megkapjátok, — nyugtatta meg őket az ügyész.

Lakatos Kunát is tizenöt évi fegyházra ítéltek el. Fontos kijelentést tett a bűnösökre vonatkozólag.

— Bűnösnek érzem magam — mondta Kuna — de csak őrt állottam, nem gyilkoltam.

— Hát kik gyilkoltak? — kérdezi az ügyész.

— A gyóni cigányok, meg a Trokár Marcsa.

Utolsóinak maradtak Surányi Márton és az öreg Surányi Ignác. Mártont nyolc, Ignácot pedig hat évi fegyházra ítélte el az esküdtbiróság.

Surányi Márton szenvedélyes hangon tiltakozott az elítélés ellen. Annyira dühös lett, hogy alig lehetett lecsillapítani.

— Azon az éjszakán a Tetvesi-kocsmában ittam, ott verték be a fejem. Ez nem igazság! Engem nem lehet becsukni!

Az ügyész: Miért nem mondja meg, hogy kik a gyilkosok?

— Nem tudom — vágja rá Surányi Márton, gyűlöletes pillantást vetve a bírákra.

Surányi Ignácnak nem volt semmi megjegyzése és ezzel véget ért az aktus. A haramiákat már a napokan elszállítják részben Lipótvárra, részben Szamosújvárra.

Vasuti karambol az arad-budapesti vonalon.

Az aradi gyorsvonat három órát késett.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

Az a gyorsvonat, amelynek délben 12 óra 12 perckor kellett volna Budapestről Aradra érkezni, ma délután három órakor robogott be. Ennek okát a városban különféleképpen magyarázták, találgatták. Az kétségtelen, hogy ennek a nagy vonatkésésnek olyan oka van, amely első hallásra méltán kétségbeejtette azokat, akiknek hozzátartozói az Aradon délben hiába várt gyorsvonaton voltak. Az arad-budapesti vonalon ugyanis kisebb karambol történt s az okozta a forgalomzavart, amelyet azonban estére már sikerült elhárítani.

Az esetről ezeket jelenti tudósítónk:

Ma délben azok, akik a budapesti gyorsvonat utasait várták, az aradi állomásról ama lehangoló hírrel jöttek vissza a városba, hogy a gyorsvonat csak délután fog megérkezni. Természetesen azonnal telefonostromot intéztek az aradi állomásfőnökség ellen, ahol a szolgálattevő tisztviselő nem győzte a fölvilágosításokat megadni. E fölvilágosítások azonban némileg zavarólag hatottak, de mint utóbb kiderült, a zavar félreértésen alapult. Az egyik kérdezősködő ugyanis ilyen telefonválaszt kapott a főnökségtől:

— Kérem, a gyors csak délután 3 órakor fog beérkezni. A vonalon forgalomzavar van. Öt perc múlva azonban más hang a következőket mondta telefonba:

— A gyorsvonat 12 óra 20 perckor elindult Tövis felé.

— Hisz az lehetetlen. Az előbb nagy késésről beszéltek.

— Ha mondom, hát sziveskedjek elhinni, hogy a gyors már elindult.

Igy ment ez egy jó félóráig. Akiket nagyon érdekelt a dolog, azok kirobogtak a vasúthoz megtudni: hogyan történhetik meg az, hogy az Aradra még be sem érkezett gyorsvonat már utban van Piski felé. Elindították a gyorsvonatot, még mielőtt megérkezett volna?

A vasutnál a következő magyarázattal szolgáltak az érdeklődőknek:

Az aradi gyorsvonat reggel negyedkilenckor megrekedt Szajolnál. Itt ugyanis a nagyváradi személyvonat egy tehervonattal az állomás bejárájánál összeütközött és néhány teherkocsi olyan módon dőlt el, hogy a sineket teljesen elzárta. A gyorsvonat utjába így olyan akadály került, amelyet csak több órai munkával birtak eltakarítani. A gyorsvonatot Szajótól visszatolták Szolnokra s az utasok itt várták be a teherkocsik romjainak elhordását, amely több órát igényelt. A gyorsvonat ekkor megindult és délután 3 órakor meg is érkezett Aradra. A vonaton mindössze 3-4 aradi utas volt, a többiek tovább utaztak.

Amikor az Aradon tartózkodó amaz utasok, akik a déli gyorsal akartak Erdély felé menni,

értesültek a karambolról, megkérték az aradi állomásfőnököt, hogy segítsen valahogyan rajtuk, mert fontos nekik az arad-brassói vonalon minden esatlakozás. Többen attól féltek, hogy a romániai esatlakozást lekésik. A főnök intézkedésére három kocsiból álló „rendkívüli gyorsvonat”-ot indítottak Aradról Tövis felé s ez vitte magával az aradi utasokat. A délután 3 órakor ideérkezett gyors azonban szintén tovább folytatta útját Erdély felé. Ez a története a szokatlanul nagy gyorsvonat késésnek, amely városszerre izgalmat keltett, mert mindenféle arról beszéltek, hogy az aradi gyorsvonat összeütközött. Meg kell még jegyezni, hogy a szajoli karambolnál egy ember se sebecült meg.

Itt említjük meg, hogy ma hajnalban az aradi állomáson tolatás közben kisebb összeütközés történt, amely néhány tehervaggon megsemmisülését eredményezte. Természetesen ez se volt olyan nagymérvű karambol, mint amilyenek a városban egyesek híresztelték.

Jubilál a honvédség.

*

Arad, január 12.

Valaki valahol fölvetette az eszmét, hogy a honvédség, amely az idén lett negyven éves, rendezzen a jubileum alkalmából országos ünnepeket. Helyes. Az idea elsőrangú. Ünnepeljenek kitűnő honvédeink. Van rá okuk bőven. Negyven év alatt egy hirtelen nemzeti föllángolásból számottevő hadsereg lett. Kiképzés, fegyelem és vezetés dolgában sok tekintetben fölülmulja a közös hadsereget, amelynek, — hogyan is mondja a német eredetiből szószerint lefordított hadseregszervezés tan? — kiegészítő része. Öröm, hogy mekkora precizitással működik ez a kiegészítő rész a laktanyában és a gyakorló-téren egyaránt. A Dienstreklamant-et, amelyet ügyesen szolgálati szabályzatnak fordítottak le kétségbeesetten rossz magyarsággal, de ugyancsak betűről-betűre, úgy fujja a legutolsó cigányhonvéd is, mint a miatyánkot. A rajvonalak a gyakorlótereken olyan egyenesek, mint a vonalzó, a „szökellészerű előnyomulások” mintaszerűek. Szóval, a lelkes magyarok, akik a sors különös kegyelméből a honvédséget mai magas színvonalára segítették, derekas munkát végeztek. Megérdemlik, hogy a jubileumon néhány elismerő szóhoz, vagy, mert a szónál sokkal ékeesebben beszél a tett, néhány kitüntetéshez jussanak. Ünnepeljen a honvédség, dicsőítse azt a nagy nemzeti gondolatot, amely életre keltette, ünnepelje a saját maga munkásságát, amelylyel méltóvá tette magát arra, hogy a dicső közös hadsereg kiegészítő-részeként elismerte, elfogadta. Ünnepeljen, örüljön, de ne kívánja, hogy örömeiből a nemzet is kivegye részét. A nemzet csalódott a honvédségben. Az örülő magyar hadsereg magának szánta. Ezért táplálta szíve vérével, ezért nem riadt vissza semmi áldozattól. Ápolta, melegengette, mint anya a gyermekét. S az idők multával mégis idegenekké lettek egymáshoz annyira, hogy a legelső alkalmmal, amikor módját ejthette, a délelgetett gyermek nagyot rugottszülője testén. Nem, nem tudjuk elfelejteni, hogy mit vétett ellenünk a honvédség. Nem is felejtjük el, míg a rettenetes képet — Fabricius ezredes két szaronyos honvéd között a magyar képviselőház elnöki emelvényén — az idő el nem mossa lelkünkől. Költségeit továbbra is megajánljuk, ahogyan zugolódás nélkül fizettünk, amikor a tisztikar fizetésének javítására kérték, szívesen adjuk a pénzt a

esukasziurke ruhához s a palaszurke zsinor-zathoz is, de örülni hiába, nem tudunk a honvédség örömeinek. De azért csak ünnepeljen a honvédség!

A SZOCIÁLIZMUSRÓL.

Varjassy Lajos dr. előadása.

Arad, január 12

Az aradi kereskedelmi és iparkamara li-ceumának ma este tartott előadása egyike volt a legérdekesebb felolvasó-estéknek; Varjassy Lajos dr., a kamara titkára olvasta föl ma este értekezését *A szociálizmusról*. Előkelő és nagyszámú hallgatóság: kereskedők, iparosok és la-teinerek vegyesen, nagy figyelemmel és lekötött érdeklődéssel hallgatták a felolvasást, mely a társadalom-tudományok alapos ismerőjeként, a szociológia hivatott szellemi munkásként mutatta be Varjassy Lajost.

A szociálizmus fogalmának meghatározásával kezdte előadását Varjassy dr., idézte Engels, Bebel, Sombart, Werner, Prudhomme definícióit, majd a szűkebb értelemben vett szociálizmusra és a kommunizmusra áttérve, szolt a szociálizmus harmadik fajáról, az anarhizmusról s ezek mindegyikének kiválóbb képviselőiről: Spencer Herbertről, Fourierről, Marx Károlyról, stb. Igen érdekes volt az értekezésnek az a része, mely a szociálizmus hatásairól és jövőjéről szolt. Az anarhizmus tarthatatlanságát, érvényesülésre való képtelenségét kimutatva, a kommunizmus gyakorlati megvalósításának nehézségeit lefestvén, a szűkebb értelemben vett szociálizmus elveinek, tanításainak érvényesítéséről: a szociál-politikáról beszélt, különös tekintettel azokra a törvényhozási alkotásokra, amelyek hazánkban is ennek az áramlatnak gyümölcsei.

A hallgatóság, mely a szociálizmus abc-jét tanulta meg Varjassy Lajos dr. nagyjértékű és élvezetes felolvasásából, élénken és rokonszenvesen megéljenezte az előadót.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: *Tatárjárás*, oper. tt. (B. bérlet).
Csütörtök: *Othello*, opera. Bemutató előadás. Béletezve.
Péntek: *Szerelmeskedés* szinmű. Be- utató előadás. (C. érlt).
Szombat: *Szerelmeskedés*, szinmű. (A. bérlet).
Vasárnap: Délután: *Fuzsitus kisasszony*, ope. ett. Este: *Sárga csikó*, néps in. ü. (B. bérlet).

* **Tatárjárás.** Kálmán Imre nagyszerű ope-rettje, a *Tatárjárás*, amely még mindig kedvelt darabja a közönségnek, holnap ismét színre kerül.

* **Othello.** Verdi operájának, az *Othello*-nak, amely csütörtökön kerül színre először az aradi színpadon, ma volt a harmadik házi főpróbája. A címszerepet Ferrari lovag énekl. A többi főszereplő a következő: Wlassák Vilma — Desdemona, Zalay Margit — Emilia, Ladiszlay — Jágó, Hunyady — Lodovics, Faludy — Cassio, Rudas — Montano. Az első felvonás díszlete meglepetésszámba megy. A rendezőség szakított a régi kulissza-rendszerrel és teljesen szabad panoráma-díszletet állít be.

* **Szerelmeskedés.** Pénteken érdekes pre-miérje lesz a színháznak. Ekkor mutatják be Schmitzer Arthurnak, a magyar származásu kiváló bécsi írónak *Szerelmeskedés* című szinművét, amely legutóbb a budapesti Nemzeti Színházban óriási sikert aratott. A darabot maga Szendrey Mihály szinigazgató rendezte.

* **Anthes** állapotában javulás állott be, úgy hogy ma már arról értesítették sürgönyileg a hangverseny rendező céget, hogy az aradi hangversenyt vasárnap január 17-én vagy va-sárnap január 24-én okvetlen megtartja. — A már megváltott jegyek érvényben maradnak. Jegyek 6, 5, 4 és 2 koronaért válthatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében.

Szomorú-vig történet a „négy világrészben ismert művészlől”.

Stampfl Gusztáv pörei.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, január 12

Stampfl Gusztáv nevét Aradon mindenki ismeri; közönség, sajtó és bíróságok egyaránt, különösen az utóbbiak. A sors csapásaitól üldözött büvész különösen a bíróságokat kereste fel nagyon gyakran vélt sérelmeivel és mivel itt szerinte igazságot nem talált, a bíróságok ellen fordul. Most nagy nyilatkozatot tesz közzé a Budapesten megjelenő „A Nap” című lap ma esti számában, melyben élénk szinezéssel és nagy költői erővel írja le élettörténetét és kalandjait a négy világrészben, szárazon is vizen.

„A Nap” Stampfl bátyánk újabb kalandjait a következőkben ismerteti:

„Stampfl Gusztáv, akiről szó lesz, nagyon szerencsétlen ember. Az is bizonyos, hogy egész kedélyes is, ami kiderül abból is, hogyan írta alá a nevét. A levélnek névalírása egész pontosan a következő: *Stampfl Gusztáv, négy világrészben ismert jelenleg hatvan éves művész, lakik Aradon.* Aradról írt *A Naphoz* egy szomorú levelet. A levél súlyos vádakkal van tele és avval a kéréssel végződik, hogy közöljük a mellékelt nyílt levelet. A nyílt levél így kezdődik:

Aradváros közönségéhez!

Családom tagjait, engemet és örökséimet több mint százezer korona értékű örökségeinktől fosztottak meg Nemcsak azért, hogy lehetlenné tették, hogy jogaimat bírói ítéletekkel megszerezni képes lehettem volna, de azért, hogy a végrendeletileg nyert és már bekebelezve volt, de mi több, még oly örökségeimtől is, melyekre már 14 éves koromban, tehát 46 év előtt bekebelezve voltam, hamisításokkal, páratlanul letező törvénytelen eljárásokkal megfosztottak és koldusbotra juttattak. Az érdekeltek bünszövetkezetet alapítottak, bírói tagokat korrumpáltak; egyik bíró megörült, a másik öngyilkos lett. Büntetlenül követtek el sikkasztásokat, hamis esküket.

Anyám betegség nélkül, hirtelen, titokzatos halállal mult ki. A tanúk állítása szerint anyám holtteste fekete és kék foltos volt. Keble véres volt. Indokolt követeléseimre nem lett anyám holtteste megvizsgálva, de tanúk se lettek kihallgatva.

A nyílt levél további részében Stampfl mester elmondja, hogy vádjait soha meg nem vizsgálták, felperest és sértettet elutasították, holott a tábla kimondta, hogy vele szemben az aradi törvényszék törvénysértést követett el. Őt különben ép elmével bezárták a lipótmezői tébolydába. Mindezekért Stampfl bácsi unokabátyját, *Ottrubay Károlyt* vádolja, akit borzasztó vádakkal illet. A Kuriatól bíróküldést kért, mert az aradi törvényszékben nem bizik. *Ottrubay Károly* kurjai bíró, az aradi törvényszék nyugalmazott elnöke rugalmazási pert indított ellene, és erre

kérte Stampfl bácsi egy másik bíróság delegálását. A Kuria azonban elutasította kérelmével.

Mindezt a nyílt levél keservesen panaszolja el és így végződik: *„Ottrubay vádjainak tárgyalása 1909. január 22-ének délelőtt 9 órájára van kitűzve. Kérem az aradi nagyjérdemű közönséget, sziveskedjen ezen tárgyaláson megjelenni”.*

Stampfl bácsiból ime kiűt a művész. Plakáton hirdeti az érdekes előadást, azaz pardon a törvényszéki főtárgyalást. Reklám kell az öregnek. Legyen a kedve szerint.

Merénylet a bajai hid ellen.

Katonaság őrzi a hidat. — Szerb összeesküvők terve.

— Távirati értesülés. —

Arad, január 12.

A bajai hidat állandóan katonaság őrzi a hadvezetőség direkt rendeletére. Gonosz merénylettervet lopletek le a hadügyminiszteriumban, amely szerint a hidat, amelyet a forgalomnak át sem adott a kereskedelmi miniszterium, máris a levegőbe akarták röpiteni. Az első híradás szerint az országba behuzódott szerb banda tagok pokoli ötlete volt a sok millióba került rendkívül fontos közlekedési eszköz elpusztítása. A későbbi értesülés a merénylők szerb voltát tagadja ugyan, de annyit megerősít, hogy a hidat, mely veszélyben van, állandóan katonaság őrzi.

A Bajáról vett értesítés a következőképp szól:

A bajai új dunai hid ellen, melynek teherpróbáját csak pár héttel ezelőtt tartották, tegnap merényletet akartak elkövetni. A merénylők terve az volt, hogy a hidat dinamittal felrobbantják. A terv már közel volt a végrehajtáshoz, amikor a csendőrség neszét vette a készülő merényletnek s a hidhoz sietett. A csendőrség közeledtekor a merénylők, akik állítólag szerbek, elmenekültek. A merényletterv megghiúsulása után délután négy órakor egy század honvédhuszár vonult ki a hidhoz *Jankovich* őrnagy vezetésével s azóta megszállva tartja a veszélyeztetett vashidat. A merénylőket a csendőrség üldözöbe vette, de elfogatásukról eddig hír nem érkezett. A bajai hidat a kormány építeti több milliós költségen. A hid kereskedelmi és stratégiai szempontból rendkívül fontossága. Budapestről dél felé egészen Péterváradig nincs hid a Dunán s a dunánimnemi és dunántuli déli vármegyék közt a kereskedelmet csak úgy lehet lebonyolítani, hogy az árukat előbb felszállítják Bécsbe. Stratégiai fontossága még nagyobb, mint a kereskedelmi s ezért helyes uton jár a nyomozás, amikor a merénylettervezőit a fanatizált szerbekben vagy szerb banda tagokban keresi.

A bajai rendőrség a távirati tudakozásokra azt a feleletet adta, hogy a merénylettervről tudomása van ugyan, de nem kapott olyan értesítést, melyből arra lehetne következtetni, hogy összeesküvő szerbek akarják a hidat levegőbe röpiteni. A rendőrség továbbá megerősíti azt is, hogy

a katonaság kivonult a hidhoz dél-után két órakor s azt időközönkénti felváltással erős őrségekkel őrizteti. Az őrizet egy ideig állandó lesz, mert a hadügyminisztérium ilyen utasítást adott. Azt azonban, hogy szerbeket tartóztattak volna le, megcáfolja a bajai rendőrség távirata.

Opera a Vigoperá-ban.

Ujból költözik a Nemzeti Színház.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, január 12.

Amióta a Nemzeti Színházról hirtelen kijelentették, hogy tűzveszélyes és rájöttek arra a gondolatra, hogy csak a Népszínház épületében lehet előadást tartani, — *Máder és Bálint* urak javára — azóta, néhány hónap elteltével, végre mégis csak kiderült, hogy a Népszínházban nem lehet boldogulni. Köztudomású lett hivatalosan is, amit mindenki tudott, hogy a Népszínház tágas helyiségében nem lehet intim hatásokra kiszámított drámákat és színműveket eljátszani.

Néhány hónap után végre rájöttek erre és — mint hiteles helyről tudjuk — elhatározták, amint azt az *Aradi Közlöny* már hetekkel ezelőtt megírta, hogy *visszaköltöznék a Nemzeti Színház régi épületébe*. Tervet dolgoztak ki arra vonatkozólag, hogy 135.000 koronáért ujja renoválják a régi épületet, lebontják a baloldali szárnyépületet és így megszüntetik a tűzveszélyességet.

Hogy pedig a tíz évre kibérelt Népszínház ne maradjon üresen, elhatározták, hogy a bérllet tartama alatt az *Operaház személyzete*, amely elég nagy ahhoz, hogy esténként két előadást is produkáljon, könnyebb *operákat és operettekét fog előadni*. A zenét a Nemzeti Színház mostani zenekara fogja szolgáltatni.

Erre a tervre vonatkozólag Tóth Imre, a Nemzeti Színház és Mészáros Imre, az Operaház igazgatójának egy hasonló tartalmu beadványa fekszik a minisztériumban. A visszaköltözés a jövő szezón elején fog bekövetkezni.

MULATSÁGOK.

(=) **A postás bál.** A rendezőség tévedése folytán csupán néhány sorban volt alkalmunk lapunk vasárnapi számában a posta-és távirat-tisztviselők sportegyesülete által a Központi Szállodában rendezett tombolával összekötött táncestélyről beszámolni. Pedig jelentős esemény folyt le a Központi Szállodában szombat estéről vasárnap reggelre, nemcsak azért, hogy olyan tömegtombolát, mint ott volt, Arad társadalma még nem látott (800-nál több szebbnél szebb tárgy került kisorsolásra) nemcsak azért, mert a tárgyak mindegyike sokszor túlhaladta az érte fizetett értéket és nemcsak azért, hogy az a töméntelen tárgy zene és tánc közben egy óra alatt az illetékesek köztiszt lett osztva, hanem különösen azért, mert megcáfolja azt az ujabban szárnyra kelt hiedelmet, hogy a bálak részvétlenség folytán kimennek a divatból és hogy a mai fiatalság blazirt a tánc iránt. Itt nem közönséges szólásforma az, hogy a termek szüknek bizonyultak, hanem valóság, hogy a közönség nagy része nem vehetett részt a négyesben, mert a Központi terme szüknek bizonyult. Fesztelen jókedv és meg nem szünő tánc kedv jellemezték a postások estélyét. Vascsora alatt versenyt rendezett az élelmes rendezőség a legjobb táncosok és táncosnők közt. Eladásra került 800 darab képeslevelezőlap, szávozólap címen, de a készlet kifogyta után még mindig kerestek levelezőlapot. Női első díjat: egy a Seherhág-cég adományozta gyönyörű újságtartót Papp Laura kisasszony, a gáji posta expeditora, a másodikat: egy selyemre himzett

női alakot Berger Aranka (Beszterce) kisasszony nyerte. Az első férfi díjat: egy palack francia pezsgőt Hollós József nagyváradi postabiztos, a másodikat: Liebhaber János postaműszerész, a harmadikat Kerényi Kálmán segédellenőr nyerte. A rendezőség kifogyhatatlan volt az ötletesebbnél-ötletesebb mulattató heccek bemutatásában úgy, hogy az ott voltakknak sokáig emlékezetes marad a 9-iki postás-est.

(=) **D. M. K. E.-bál Vinga.** A Délmagyarországi Közművelődési Egyesület vingai fióköre megalakulása alkalmával f. hó 9-én Vinga hangversenynyel egybekötött táncvigalmat rendezett. A fényesen sikerült hangverseny résztvevői voltak: Pongrácz Miklósné, Kövér Akosné, Eisler, Kövér járásbírák, Pokorny Péter, Pilsák János és Bayer Ferenc tanítók. Jelen volt Vinga és környékének nagyszámu intelligenciája. Az egyesület célját Bukovetz Sándor dr. vingai ügyvéd ismertette. Az egyesületbe való belépésre Eisler járásbíró buzdította a hallgatóságot.

BOMBAMERÉNYLET a bíróság ellen.

Az elítélt tiszt rémlette.

— Távirati értesülés. —

Arad, január 12.

Rettenetes eseménynek érkezik híre egy galíciai városból. Az ottani katonai bíróság elítélt egy hidásztisztet, aki, mivel előrelátta a bíróság ítéletét, a ruhájába rejtett bombával jelent meg a tárgyaláson. A bombával a törvényszék tagjai ellen akart merényletet elkövetni, de a dinamit felrobant a zsebében és darabokra tépte a tisztet.

A borzalmas esetről következőket táviratozzák:

A galíciai Przemysl-ben szolgált *Schneider* Antal, az ötödik hidász-zászlóalj hadnagya. A fiatal hadnagy rengeteg adósságot halmozott össze és hogy ezektől szabaduljon, több, a büntetőtörvénykönyvbe ütköző dolgot követett el. Ezek miatt a katonai büntetőtörvényszék elé került, amely ma tárgyalta ügyét.

Schneider, sejtve, hogy leplezhetetlen bünei miatt szigorú büntetést fog kapni, kegyetlen boszút tervezett. Kabátja zsebébe dinamitot rejtett és úgy ment a hadbíró elé. A bíróság rövid tárgyalás után a tisztet degradálásra és a hadseregéből való elbocsátásra ítélte. Az ítélet kihirdetése után *Schneider* a kaszárnya folyosójára ment, alighanem azért, hogy ott megvárja bírót. Ekkor a zsebében levő dinamit hirtelen *explodált és szinte darabokra tépte Schneidert*.

A rettenetes robbanás óriási riadalmat okozott a kaszárnyában. Szerencsére a robbanás pillanatában senki sem állott *Schneider* közelében s így másban nem tett kárt a dinamit. A kaszárnya összes ablakai bezuzódtak.

Az azonnal megindított vizsgálat kiderítette, hogy *Schneider* régebb idő óta készült a merényletre. A dinamit, melytől saját halálát nyerte, olyan erős volt, hogy egyszerre elpusztította volna a katonai bíróság valamennyi tagját.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

BÉRPALOTA

a Weitzer-utcai iskola telkén.

A városi nyugdíj-intézet építkezése — *Allásfoglalás a tanács javaslata ellen.*

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 12.

A holnapi közgyűlés esendésnek ígérkező vitája élénkítésére készül a törvényhatósági bizottsági tagoknak egy tekintélyes része. A *Weitzer János-utcai iskola* sorsa sokkal szélesebb rétegeket foglalkoztat, mint azt a hivatalos körök hiszik. Nemcsak néhány telektulajdonos nézi türelmetlenül a kérdés megoldását, hanem a belváros és a külváros lakossága hallotta megdöbbenéssel, hogy a város egy értékes telktől mindenáron szabadulni akar azért, hogy néhány száz lépéssel odébb vegyen telket iskola céljaira. A közlekedési bizottság tárgyalásairól irt tudósításainkból is kitetszett már, hogy a bizottság tagjai magok sem könnyen mondtak le arról az egyetlen helyes ideáról, hogy az iskola a mai telken épüljön újra s egy ülésnek a folyamán kétszer is megváltoztatták erre vonatkozó véleményüket. Először általános elvül mondták ki, hogy a bezárt iskola helyén újabb tanintézet nem épülhet, de még ugyanazon napon úgy döntöttek, hogy abban az esetben, ha a város árverésen hatvanezer koronáért nem tudná értékesíteni telkét, akkor az iskola ott építendő fel. A tanács ezzel a felfogással szembe helyezkedett s a *Weitzer-utcai telket* spekulációra akarja fenntartani s azt javasolja a közgyűlésnek, hogy az új iskolát a *Nikolics-féle megveendő telken* építse a város.

A törvényhatósági bizottság tagjainak egy tekintélyes csoportja azonban — mint említettük — *a tanács javaslata ellen* már a mai napon propagandát csinált. A holnapi közgyűlésen beható vita tárgyává teszik a város telekvásárlásait s határozottan tiltakoznak az ellen, hogy a *Weitzer-utcai telket* a város elidegenítse s régi jó szokás szerint drága telket vásároljon.

Erre az akcióra az készítette ezeket a bizottsági tagokat első sorban, hogy a belvárosban lakó polgárok egy igen nagy száma maga járt el a törvényhatósági bizottság néhány előkelő tagjainál s arra kérte, hogy az iskolának a belvárosból történendő eltávolítását akadályozza meg. Az *Aradi Közlöny* szerkesztősége is kapott a mai nap folyamán ilyen értelmű leveleket, melyeknek írói, aradi tekintélyes polgárok, azt hangsúlyozzák, hogy „a józanság és elfogulatlanság a legerélyesebben kell, hogy állást foglaljon azon minden tekintetben sérelmes és semmivel sem indokolható terv ellen, mely a feltétlenül szükséges egyetlen belvárosi népiskolát egy szükségtelen, elfuserált külvárosi iskolává szándékozik átformalni.”

Van azonban más indító oka is annak, hogy miért foglalnak tekintélyes törvényhatósági bizottsági tagok állást a tanács említett javaslata ellen. Azért, mert a tanács ebben a kérdésben nem keresett más megoldási módot, mint amely a *legkényelmesebb s legósdibb*. Indítványt nyujtanak be tehát a polgármesterhez, mely azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a kérdést vegyék le a napirendről, adják vissza a tanácsnak, hogy az gondolkozzék más megoldásról is. De ennél a negatív ténynél nem állanak meg, hanem pozitív irányban is megmutatják a praktikus megoldási módot.

A városi tisztviselői nyugdíjalap deficitjét a város évente súlyos összegekkel kénytelen pótolni. Ez a deficit csökkenthető lenne, ha az

alap készpénz készlete gyümölcsözőleg helyzetnek el olyan vállalatba, mely kizár minden rizikót s többet hajt a takarékpénztári kamattal. Ennélfogva azt ajánlják a többször említett bizottsági tagok, hogy a város, más modern város mintájára, a nyugdíjalap tőkéből építsen a *Weitzer-utcai telken bérházat*. Még pedig oly formán, hogy a földszinten hét üzlethelyiség nyerne elhelyezést, az első emeletet a zenede részére rendeznék be s a telek hátsó részén vagy átlakítanak a mai iskolát, vagy teljesen újat építenének. A telek terhe így két épületet illethe s az iskola megmaradna a polgárság által óhajtott helyen s a telke mégsem kerülne annyiba, mintha a Nikolics vagy más telket venne a város.

Ezt az építkezési tervet azzal is kombinálták, hogy a harminc méteres utcai fronttal bíró telken olyan házat kellene építeni, melynek félemeletjén egy modern és Arad igényeinek megfelelő hangverseny terem is épüljön. Arra számítanak az idea felvetői, hogy a filharmonikusok egyesülete bérbe venné s legalább háromezer korona bért fizetne.

Alkalmunk volt Mandl Vilmos doktossal, a filharmoniai egyesület elnökével közölni ezt az eszmét. Mandl dr. kijelentette, hogy az egyesület már gondoskodott koncert-teremről. A kulturpalota tudniillik már úgy van tervezve, hogy abban egy teljesen megfelelő hangverseny-termet nyer az egyesület. Másrészt anyagi helyzete nem is engedné meg, hogy ezekre rugó bérösszeget fizessen termékért, mikor legfeljebb öt-hat hangversenyt rendez egy esztendőben s ezenkívül is csak hat vagy nyolc ének és zene verseny megtartását engedik meg az aradi viszonyok. Erről a kombinációról le kell tenni.

A holnapi közgyűlés elé tehát méltán érdeklődéssel tekintenek úgy a bizottsági tagok, mint a polgárság.

HIREK.

Az ügyvéd becsülete.

— Verekedő gyógyszerész. —

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, január 12.

A budapesti büntetőjársírbírószág ma súlyos büntetést szabott egy közismert budapesti gyógyszerészre, ki ellenfelének ügyvédjét a nyílt utcán tetteg inzulálta. A büntetésnél magánál érdekesebb és nagyobb jelentőségű az ítélet indokolása, mely az ügyvédi becsületet minden eszközzel megvédendőknek mondja ki és a papi és bírói becsülettel egy niveau-ra helyezi.

Az ügyet a következőkben ismertetjük:

Mult év november 7-én Halápi Frigyes budapesti gyógyszerész lakásának kapuja előtt megtámadta és areul ütötte Neumann Ráfáel dr. fővárosi ügyvédet, aki egy polgári peres ügyben Halápi ellenfelét képviselte. Az inzultus oka az volt, hogy Halápi elvesztette a pert és az ítélet szerint az ellenfél költségeit is neki kellett megfizetnie.

Az orvul megtámadott ügyvéd becsületsértési pert indított a gyógyszerész ellen, melynek tárgyalása ma folyt le a budapesti büntetőjársírbírószág előtt. A bíróság bünösnek mondta ki Halápi a becsületsértés vétségében és ezért négyszáz korona pénzbüntetésre, esetleg husz napra átváltoztatható fogházra ítélte. Az ítélet indokolásában a bíró kimondotta, hogy három állás van, a papé, bíróé és ügyvédé, amelyeknek viselőit közbecsülésnek kell öveznie. Mikor Halápi egy öreg ügyvédet a legsúlyosabban megbántott, csupán a büntetés maxi-

mumának megközelítése által lehetett a megsértett jogrendet helyreállítani.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 13-án az időjárás: enyhe, északon, délen sok helyütt esapadék.

— Vilmos császár mellettünk. Berliu távirat jelenti: Vilmos császárnak az I. Ferenc József nevét viselő gránátos ezredhez intézett beszédéből a lapok a következő részt közlik:

— Nem lehetetlen, hogy még súlyos idők fognak ránk következni, mitől a mindenható óvjon. Rendkívül becses nekünk oly hü szövetséges, mint I. Ferenc József. Az ő szövetségi hűsége, uralkodó s katonai erényei és ezredéhez való hü ragaszkodása, melyet annyi figyelemmel és jellel juttatott kifejezésre, minden dicséret felett áll.

A császár beszédét Ferenc József háromszoros éltetésével fejezte be. Az ünnepség után a császár a tisztikarral lefényképeztette magát.

— Összeesküvés a cár ellen. Pétervárról táviratozzák: Azzal a hírrel kapcsolatosan, hogy Carszkoje Szeloban bombarobbanás történt, azt a hirt jelenti, hogy a cári család élete ellen irányuló összeesküvést fedeztek fel. A cári pár az utóbbi hetekben számos fenyegető levelet kapott. Tegnapelőtt éjjel Carszkoje Szeloban és Pétervárott sok embert letartóztattak. Másik távirat szerint a politikai rendőrség tanácsára több házkutatást tartottak. Szeleznev diáknál, egy tanár fiánál és Neuman diáknál száz kilogram dinamitot találtak.

— Sven Hedin utja. Berliu távirat jelenti: A Lokal Anzeiger pétervári tudósítója meglátogatta az utjáról hazaérkezett Sven Hedint, mikor az a cárnál volt kihallgatása után szállójába érkezett. Sven elragadtatással beszélt a cár szeretetreméltóságáról és a tudományok iránt való élénk érdeklődéséről. Sven a cárnak beszámolt nagyérdéki utjáról, amelyről a nyilvánosságnak szerződése értelmében csak később fog beszámolni.

— Allampénztári jegyek kibocsátása. A félhivatalos Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar kir. pénzügyminisztérium vezetésével megbízott magyar kir. miniszterelnök a Magyar Általános Hitelbank által képviselt ismert konzorciummal megállapodást létesített, melynek értelmében a konzorcium 100 millió korona névértékű magyar királyi négy és fél százalékos állampénztári jegyet vesz át fix számlára és amelynek alapján további 100 millió korona névértékű ily pénztári jegy elhelyezése biztosított.

— Kinevezések. Aradmegye főispánja Kiss Gézá a nagyhalmágyi anyakönyvi kerületbe teljes hatáskörrel anyakönyvvezetővé nevezte ki. Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság Szerb Sándor piskii lakost a világsi m. kir. adóhivatalhoz segélydíjas adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

— A franciaországi kivégzés. A Bethunen történt négyszeres kivégzésről még a következőket jelenti: Az elítéltek a Polet-féle rablógyilkos banda tagjai voltak, mely öt éven át valósággal rémületben tartotta a francia népet. A minisztertanács nem erősítette meg egyhanguan a bíróságok halálos ítéletét. Kevés hija volt, hogy kormányválság nem tört ki. Az igazságügyminisztérium egyik legmagasabb rangú tisztviselője, aki körömszakadtáig tiltakozott az ítélet megerősítése ellen, így fakadt ki, mikor látta ellenkezése hiábavalóságát:

— Csak fejezzék le őket! Hadd lássa a világ azt a gyalázatosságot, hogy Franciaor-

szágban megint kivégzik az embereket és a vére áhitozó nép is lássa a kivégzés borzalmait és érezze minden szörnyűségét. Ebből a kivégzésből üdvös reakció fog támadni a halálbüntetés ellen.

— Az aradi drágaság ellen. Róka József pénzügyigazgató vezetése alatt mozgalom indult meg Aradon az élelmiszer-drágaság orvoslására. A mozgalmat az aradi köztisztviselők és magántisztviselők nagy számban karolták fel úgy, hogy a vasárnap tartott értekezlet kimondotta az aradi köz- és magántisztviselőknek, alkalmazottaknak és nyugdíjasoknak tömörülését a háztartási és élelmi árucikkeknek olcsóbbá tétele és különösen a tisztviselőket sújtó drágaság megtörése céljából. Az előkészítő bizottság most a következő felhívást intézte a nagyközönséghez:

Miután Róka József kir. pénzügyigazgató ur. azon magasztos program alapján, hogy igyekezni fog a közös célok elérése érdekében Arad szabad királyi város összes tisztviselőit egy hatalmas erkölcsi testületbe tömöríteni — mozgalmunk vezetését a legnagyobb készséggel elvállalta: felkérjük az összes tekintetes hivatali, tanári, tanítói testületeket, hogy a szombaton, folyó hó 16-án délután fél 6 órakor a városháza tanácstermében tartandó előértekezleten, minden testület legalább egy kiküldöttel képviseltesse magát, míg a vasárnap, folyó hó 17-én délelőt 11 órakor a városháza dísztermében tartandó alakuló közgyűlésen minden tisztviselő társunk megjelenni sziveskedjék. Arad, 1909. évi január 11. Joó Béla v. árvaszéki ülnök, Hann Alajos kir. mérnök, Vissi Ferenc v. főpénztárnok, Pongrácz Sándor királyi mérnök, Kiss Ferenc v. tb. közgyám, Magyary László dr. m. aljegyző, Korom József v. tanító, Schweigert Péter m. kir. ad. tiszt, Schmidt Sándor dr. ker. akad. tanár, Kilenyi János v. tb. számvevő, Kepes Miklós ker. akad. tanár, Figus Albert v. alszámvevő, Kretz György m. árvasz. ülnök, Sztojka József v. számtiszt, Turay János számtiszt, Berta Kálmán anyakönyvvezető h., Greén Nándor tb. főkapitány, Levioczky Tibor m. árv. ülnök, Szilágyi György ig. tanító, Török Lajos v. fogalmazó, Miskovits István m. kir. sőtárnok, Medveczky V. Lajos p. ü. számellenőr, Szuchy Károly v. iktató, Földes Adolf p. ü. számellenőr, Török Viktor v. segédiszt, Lászka Ferenc v. írnök.

— Sikkasztás a pétervári rendőrségen. Pétervárról táviratozzák: A pétervári rendőrségnél megejtett vizsgálat nagy sikkasztásoknak jött a nyomába. A rendőri szolgálatokba állított csapatok megjutalmazására szánt pénzből egy millió rubel hiányzik, a rendőri hivatalnokok özvegy- és árvaalapjából 50.000 rubel. A volt pétervári rendőrmester 3000 rubelt sikkasztott el azokból az építési anyagokból, melyeket egy nagykereskedő III. Sándor cár szobrához adott.

— Nagyváradí ujságírók szövetsége. Nagyváradról jelenti: A nagyváradí ujságírók jelentős lépést tettek. Megalapították a nagyváradí ujságírók szövetségét. Szükségesnek tartották a szövetséget, mely nemesak az ujságírókat van hivatva megvédeni az esetleges támadások ellen, de védi a közönséget is a visszaélésekkel szemben, amelyeket az ujságírás alárcá alatt manap nem ritkán föllépő kalandorok ellene elkövetnek. Az alakuló gyűlés a Pannonia-szálloda külön helyiségében folyt le. Az egybegyűlteket Sas Ede főszerkesztő üdvözölte és szép szavakkal fejtette ki a hírlapírók testületté való tömörülésének szükségességét. Általános helyeslés között mutatott rá, hogy amint a társadalomban ma minden érdekkör szervekedik, hogy erejét növelje, úgy a hírlapírók is szükségesnek kell, hogy tartsák erkölcsi érdekeik megóvása céljából a testületi szervezkedést. Történik ez a szervezkedés úgy a közönség, mint a sajtó munkásainak érdekében. Meg kell óvni a közönséget, hogy avatatlanok él-

jenek vissza bizalmával és meg kell óvni magunkat, hogy avatatlanok tékozzanak el a közönség nekünk adott jóindulatát. Sas Ede általános érdeklődéssel fogadott beszéde után a jelenlevők kimondták, hogy a Nagyvárad Ujságírók Szövetségét közös akarattal megalakították jelentik ki. Az új szövetség elnökévé a gyűlés nagy lelkesedéssel Sas Edét, a Nagyvárad főszerkesztőjét választotta. Az elnökség tagjai a következők lettek: alelnök Hegedűs Nándor, a Nagyvárad Napló felelős szerkesztője; jegyző Tyll János, a Tiszántul munkatársa. Az elnökség megalakulása után körvonalazta a gyűlés, hogy a szindikátus tagja csak a napilapok szerkesztői és a lapok állandóan alkalmazott munkatársai, a hivatásos újságírók lehetnek. Megbizta végül az alakuló gyűlés Pap János és Bőszörményi Andor dr. tagokat, hogy a fenti elvek szemmel tartásával a szindikátus alapszabálytervezetét dolgozzák ki. Felmerült a gyűlésen egy művészestély rendezésének gondolata is. A tervet a gyűlés helyesléssel fogadta és megbizta az elnökséget, hogy az estélyt készítse elő.

— **A munkanélküliek nagy-gyűlése.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A budapesti munkanélküliek ma délelőtt nagy-gyűlést tartottak. A gyűlésen, melyen több mint ezer ember vett részt, a tél borzalmait és a téli nélkülözések ellen kerestek orvoslást és határozati javaslatot fogadtak el, melyben tiltakoznak a vagyonosok kizsákmányolása ellen.

— **Difteritisz Máslakon.** Lippáról jelentik: Máslak temesmegyei községben az utóbbi napokban a difteritisz oly nagy mértékben lépett fel az iskolásgyermekek között, hogy a hatóság az iskolákat bezáratta és minden óvintézkedést megtett a járvány megállítására. Az eddigi megbetegedések száma 40.

— **Merénylő asszony.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Hajó-utca 19. szám alatti lakásukon Scheffer Sándor villanyszerelő összevezetett a feleségével született Berkovics Herminával. Az asszony annyira feldühösödött, hogy revolvért ragadott és kétszer rásütötte férjére, azután a fegyvert eldobva, hazulról elmenekült. A rendőrség kereste, de ezalatt az asszony maga jelentkezett, abban a hitben, hogy lelőtte a férjét. Elmondotta, hogy rosszul élnek egymással és hirtelen felháborodásban követte el tettét. Kihallgatás után elbocsátották.

— **Aki a főispánnak nem köszön.** Nagyváradról jelentik: Szunyogh István, Biharvármegye tiszteletbeli aljegyzőjét Glac Antal főispán tegnap állásától felfüggesztette. Ez intézkedésre az adott okot, hogy a fiatal aljegyző nem adta meg Glac Antal főispánnak az őt megillető köteles tiszteletet. Tegnap ugyanis Glac Antal főispán Bánóczy Kálmán dr. főispáni titkár kíséretében a vármegye közigazgatási hivatalait látogatta meg s miközben a folyosón végig haladt, szembetalálkozott Szunyogh István tiszteletbeli aljegyzővel. A fiatal aljegyző, akinek jelen esetben hivatali kötelessége lett volna köszönteni a főispánt, ezt nem tette, hanem feszes tartással elhaladt feljebbvalója előtt, szemébe nézett és nem köszönt. Glac Antal főispán az inzultus folytán nem ragadtatta el magát, hanem hivatalos uton felhívta Miskolczy Ferenc dr. alispánt, hogy utasítsa Szunyogh Istvánt a hivatali esküjében fogadott köteles tisztelet megtartására. Szunyogh István azonban az alispán felszólítására sem volt hajlandó viselkedését megváltoztatni, amiről az alispán hivatali uton értesítette a főispánt. Glac Antal főispán erre Szunyogh Istvánt állásától felfüggesztette.

— **Tűz a szegedi Back-malomban.** Szegedről táviratozzák: Ma délben a Back Bernát és fiai tulajdonát alkotó ötemeletes gőzmalom daratisztító kamrájában tűz ütött ki. A gyorsan megjelent tűzoltóságnak sikerült a tüzet elfojtania. A tűzvizsgálat megállapította, hogy a daratisztító gépekre petroleumba áztatott zsákok voltak helyezve s így a tűz gyújtogatásból keletkezett. Több munkást fogtak gyanuba, mint-

hogy azonban pozitív bizonyíték nincs, letartóztatás nem történt.

— **Kettős öngyilkosság egy bérkocsiban.** Bécsből jelentik: Az 1867. számú egyfogatu bérkocsi kocsisa ma este a Grabenen hajtott s mikor egy ház előtt megállt, kocsijában egyszerre két lövés dördült el. A kocsi ajtaját felrántva borzalmas látvány tárult eléje. A bentülő utasok, Divald Anna 21 éves varróleány és Herzog Hugó fogtechnikus öngyilkosságot követtek el. A nő már halott volt, a férfit haldokolva szállították a kórházba.

— **Lázító naptár.** Az ujaradi járási főszolgabíró a napokban elkobzott Féregyháza községben egy Amerikából származó román nyelvű naptárt, amelyben erősen izgatnak a magyarság ellen. „Calendarul ziarului Romanul” a címe a hazaellenes naptárnak és az amerikai Clewelandból származik. A temesvári kir. ügyészség ma elrendelte az izgató féremunka lefoglalását és az eljárás megindítását.

— **Művészest a Fehér Keresztben.** Rendkívül érdekes művészestét rendez az Erdélyi-Neufels-Cumberland trió csütörtökön, január 14-én a Fehér Keresztben. Erdélyi Géza egyike a legegényibb művészeknek. A maga konstruálta egyszerű nádtülkőn a zeneirodalom klasszikusainak műveit adja elő tökéletes művészettel, mely bámulatba ejtette a világ városok koncertpublikumát. Külföldi világlapok recenziói fekszenek előttünk, melyek elragadtatással írnak Erdélyi művészetéről. Klasszikus műsorát ezuttal is vonóskvartet kísérettel fogja előadni. Az Amerikából hazatérő művész átutazóban ezt az egyetlen estét rendezti Aradon. Az este műsorát Neufels az ő pompás varázsszínpadának bemutatásával és Cumberland-nak, a híres gondolatolvasónak fellepte teszi majd változatossá.

— **Kragulyevits barátját elitették.** Bécsből jelentik: A bécsi törvényszék ma tartott főtárgyalásán Reitz Ede könyvelőt, aki ellen Kragulyevits Spázó állítólag gyilkossági kísérletet követett el, erkölestelen üzelmek miatt egy hónapi fogházra ítélte.

— **Meggyilkolt perdit.** Kassáról jelentik: Tegnap este egy eddig ismeretlen tettes Hajnal Lidia rendőri felügyelet alatt álló leányt meggyilkolta és kirabolta. A büntényt csak ma délben fedezték fel, de megállapítható volt, hogy a rémes tettet már tegnap követtek el. Az ajtót a gyilkos kívülről bezárta s a kulcsot magával vitte. A rendőrség széleskörű nyomozást indított meg.

— **A mértékek és mérőeszközök hitelesítéséről szóló szabályrendelet.** A kereskedelmi miniszter ma megküldötte Arad városának a mértékek és mérőeszközök hitelesítésére vonatkozó 1907. évi V. tc. végrehajtását illetőleg kibocsátott szabályrendeleteit, nevezetesen: 1. a hordóhitelesítő hivatalok továbbmüködése, 2. a mértékek hitelesítése fejében fizetendő díjak, 3. az állami mérték-hitelesítő hivatalok szervezete és szolgálata, 4. a korcsmai palackok és ivóedények, valamint a tejes palackok és kannák, 5. a központi mértékügyi intézet szervezete és ügyvitel, 6. a hordójelző hivatalok, valamint a hordójelzésért fizetendő díjak és 7. a bort, sört és szeszes italokat tartalmazó zárt palackok mennyiség tartalmának kötelező megjelölése tárgyában kibocsátott szabályrendeleteit. A tanács hirdetmény útján adja majd tudtára az érdeklődőknek, hogy a szabályrendeletek a városi levéltárban olvashatók el. Megjegyzendő, hogy az állami mérték-hitelesítő-intézet holnap, szerdán kezdi meg működését, míg a hordóhitelesítést tovább is a város végzi.

— **Tárgyalóteremből kiutasított orvos.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Batizfalvy István Zoltán dr. orvos és fogtechnikus följelentést tett Nemes Lajos fogtechnikus ellen életveszélyes fenyegetés miatt, azt állítva, hogy Nemes harapógóval megfenyegette úgy, hogy segítségért kellett kiáltania. K. Császár Edvin királyi bíró ma tárgyalta ezt az ügyet. Batizfalvy I. Zoltán dr. vádját nem tudta bizonyítani, ehelyett olyan viselkedéssel próbált magán segíteni, hogy a bíróság az il-

letlen viselkedésért 60 korona rendbirsággal sújtotta. Minthogy Batizfalvy a reinitenskedést még ezután is folytatta, a bíróság újabb 60 korona rendbüntetéssel sújtotta s egyben a tárgyalóteremből is kiutasította. A kiutasító intézkedést a bírósági szolga nyomban végrehajtotta. Végül Niedermann Ferenc dr. ügyészi megbízott a Nemes ellen emelt vádat elejtette, mert büncselekmény fenforgását nem látta bizonyítottnak.

— **Aradi takaré- és segélyegylet mint szövetség.** Petőfi-utca 1. szám alatt, 1909. évben a 28. évtársulatot nyitja meg. Ki egy törzs-betétre hetenkint 50 fillért fizet, hat év után 156 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből a megfelelő haszonban részesül. Az egylet tagjainak olcsó hitelt nyújt. Beiratkozni lehet délelőtt 9-12-ig, délután 3-5-ig. Az aradi takaré- és segélyegylet mint szövetség. (Petőfi-utca 1). 499

— **Szabó-féle pármái ibolya-szappan** a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes, lágy habzása, finom ibolya illata s bőrpuhító hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készíti: Szabó Béla piperezappangyáros Miskolcon. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszerárban s jobb divatáru kereskedésben. Főraktár Aradon Vojtek és Weisz drogériájában. 47

— **A száj ápolására és a fogak épségben tartására** különböző szereket ajánlanak, s nehéz a valóban jót megtalálni. Vannak veszélyes szerek, melyek ártalmasak. Ezeknek egyik legfőbb tartalma a Káli, mely vigyázatlan használat esetén az ajakon és szájpadráson kiütéseket idéz elő. Valóban biztos szer csak a Sarg-féle Kalodont, mely több mint 10 éve millió esetben bevált. Állandó használat esetén a legkellemesebb frissítő és tisztítószer, a fogak ápolásának elengedhetetlen kelléke.

— **Likőr aromák** kittäinó likőrök előállítására; — házilag — Vojtek és Weisznál. 171

Mindenféle a divatról.

Az automobil sport megteremtette a célszerű köpenyt, mely éppen úgy megvéd az eső, mint a por ellen. Olyan hosszúra szabják, hogy az egész öltözködést befűdi. A hajtókája is olyan, hogy szükség esetén egész magasan is begombolható. Ilyenkor, amikor bizony hideg idő jár az automobil sportot kedvelőkre, a csuklót a köpeny alatt selyem vagy könnyű posztó csukló-melegítő védi.

A legtöbb divatos felső, legyen az hosszú vagy rövid, hátul csak kevéssé áll a testhez és szinte egyenes vonalban hull alá. Némelyike olyan, hogy bár testhezállónak látszik, az alak körvonalait majdnem teljesen eltünteti.

A hosszú keztyű immár letűnt és a hosszú új divatjával, a rövid, alig három gombos keztyű került uralomra. A kéz fején széles géptűzés van, mely sokkal szebb formát ad a keznek, mint a keskeny. Legdivatosabb színek: az érett bőr színe és a szürke.

Nagyon célszerű egy új fajtája a vadbőrből készült keztyűnek, mely nagyon jól mosható, a kezét melegen tartja és pompás viselet. Csak a mosásnál kell a kellő gonddal lennünk. A keztyűt felhuzzuk és langyos szappanos vízben, melybe egy kávéskanál olivajolajat tettünk, kimossuk. Ezután, anélkül hogy öblögetnénk, lehuzzuk és szárítani meleg helyre tesszük. Nagyon soká szárad és ezért célszerű, hogy a keztyűt, különösen az ujjakat, időnkint tágítsuk egy keveset, mert akkor nem veszti el a formáját.

Elegáns délutáni öltözközéshez fehér glaszékeztyűt viselünk, estélyi ruhához, úgy mint eddig, a hosszú fehér vagy fekete svéd keztyű járja. Divatos a hosszú világos vagy fehér selyemkeztyű is, mely himzett, vagy csipkebetétes.

DEPILLOR

HAJVESZTŐ.

E csodahatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnövekedés alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ara utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ara utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

Fagyviszketegségeknek

biztos megszüntetésére,

Fagydagának

gyors elmulasztására kitűnő hatású szer a

„Frigin”

(örv. védve.)

Egy üveg ára ecsettel együtt — 70 fillér.

Vigyázzunk a „FRIGIN” névre.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

== NEVER. ==

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

191

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

29698 1909.

Hirdetmény.

Az 1908. évi december hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyi biztosság által küldött összeirásai jegyzék 6 drb. ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. cz. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1909. évi január hó 11-től számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségél közszemlélőre azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekelteket, névszerint Blaboli Frigyes, Verhovay Miklós, Iriz Sándorné, Mihálik József, Dávidovics Zsigmond, Bayer Gyuláné, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevételeket.

Arad szab. kir. város tanácsától, 1909. évi január hó 8.

A városi tanács

23528—1908. kh.

Hirdetmény.

Vulcu J. Maxim aradi lakos Miksa-u 2—3. sz. a. telkén egy tüzfakereskedés és egy villanymotorral hajtott fafűrészelő és egy hajtó gép felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884.

évi XVII. t. cz. 27. §-a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül folyó évi január hó 15. d. u. 8 órája kitűzetik, a melyre az érdekeltek ezton is meghivatnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszini és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivataliparügyi osztályánál folyó évi január hó 15-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekintheők s a netáni észrevételek irásban ugyanott, előszóval pedig a helyszini tárgyalás alkalmával megtekintheők, mert a mennyiben ilyenek nem említettének, s ha köztékinetek gátlólag fel nem merülendnek, a telep engedély az idézett törvény 80. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1909. évi január hó 5.

Sarlot,
főkapitány.

23528—1908. kh.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiatalulónak

3 korona kezdőfizetéssel felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Nagy könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

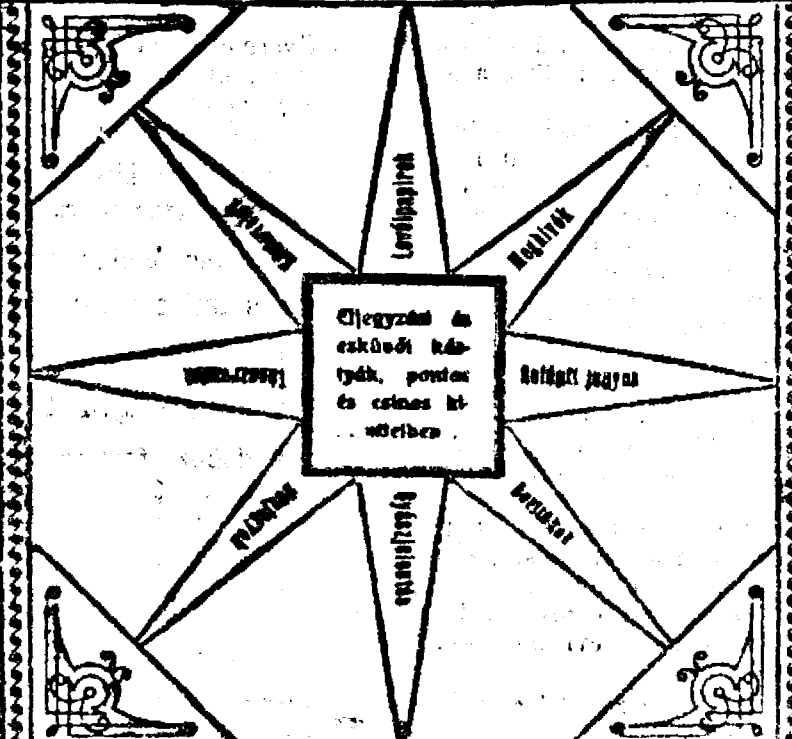
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Befizetendő.

Állásunk mindenben berendezett és a mai kor igényeinek teljesen megfelelően felszerelt.

NYOMDÁJÁT,

hol mindenre való igényekkel munkát gyorsan, pontosan és a legmodernebb technikával készítenek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legértekeltebb vidéki politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

- Helyben: 1 évi ... 24 korona, 1 hó ... 2 korona.
  - Változó: 1 évi ... 26 korona, 1 hó ... 2 kor. 40 f.
- Postaköltség kifizetés nélkül.
Előfizetés ...

APRO HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretség híján

házastársra,
sevelőre,
üléveselőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kiosztásra,
csellóra,
körtészre.

külsőre,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobalányra,
házi-vagy,
irodasszolgára,
pénzbeszédőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

bérbéradni kíván

szőlőt,
rést,
vadászter-
leket.

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket.

AKI

eladni kíván

szőlőt,
csigort,
bort,
nyomdász-
szobát.

üzletet,
mühelyt,
lakást stb.,
vagy

AKI

szőlőket vétel vagy bérbéradni szél-
jából keresel;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legelő-
sabban ér szél, ha az

ARADI KÖZLÖNY

his hirdetési

rovatait használja.

Rongált dobozu levélpapírokat,

minden elfogadható árban árusítok ki. Üzleti könyvek gyári raktára. Alkalmi vételek könyvek és hangjegyekben. Játékkártyák árusítása. Kerpel Izsó könyv-, zenemű- és papírkereskedése, kölcsönkönyvtára és zeneműkölcsonzó intézete, Aradon. 262

Tolnai Világlapja

bérlésben és számonként, házhoz szállítva. eredeti árban usszes kedvezmények. Mutatványszám ingyen. Divatlapok! Folyóiratok! 100 000 kötetes kölcsönkönyvtár. Krausz Paulin Színházépület. Telefont szám 511. 291

Legjobb francia divatlap

a „La Toilette Moderne”. Ára számonként 1 kor. 20 fill. Kapható Imgusz I. és Fia könyvkereskedésében. Arad, Weitzer János-u. 173

DIAMANT FERENC

villanyvilágítás, telefon és csengő berendező
Arad, Atzél Péter-utca 2.
(a színház főbejárata) szemben, Bohus-udvar.)
Telefon-szám 595.

Gáz- és villanylámpák,
csillárok, legjobb minőségű
gáz, villany, benoid
izzóttestek, vilámpaszemek,
rechaud-k acetylen égők, üveg
felszerelések: hengerek, ernyők,
tulipán és gyöngyök, szerelési
anyagok legolcsóbb árakban és
kivitelben. 227

Feltűnő újdonság!
DELICE Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szívhát.
211
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHUVELY.

Permetező javítások elfogadhatatlan

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak héjak és egyéb tisztátanságok azonnal továbbíthatnak ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthetja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

**Golyó szelepekkel. Köz-
geknek legalkalmasabb,**
mert homokos és sáros víz használata-
nál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű beül-
gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

és hozzávaló

csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig-Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 351

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

7-1909. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a város közönsége részére 1909. évben szükséges tölggyfa anyagok szállítása iránt folyó évi január hó 18-án d. e 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: árjegyzék szerint. Bánatpénzül leteendő 200 kor. készpénzben vagy elfogadható értékpapírokból a városi pénztárban.

Az árlejtésen csakis írásbeli ajánlatokkal lehet résztvenni.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve va s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104. számú szobában az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági sz. kének 1909. évi hó 11-én tartott üléséből.

A gazdasági szék

Kész butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönségnek kitűnő minőségű, modern

butoraimat

és olyanok készítésére jutányos ár mellett vállalkozom. 412

Varga József,

asztalos mester

Arad, Kápolna-u. 6. b.

**Nagymennyiségű
plé-pánt és maculatura
jutányos áron
eladó.**
Bővebbet a kiadóhivatalban.

**ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI
ÜVEGCSISZOLÓ-, MŰVEGEZŐ- ÉS TÜKÖRGYÁR**
ARADON, V. PÉCSKAI-UT 17.
TELEFON 525. TELEFON 525.
1908. október 21-én szerdán megkezdte üzemét.
Elvállalja: Csiszolt és sima tükrök, rézbe-
foglalt és egyéb művegezesek, modern kirakat berendezések, ed-
zett üvegtáblák, velencei tükrök
stb. gyors és jutányos elkészíté-
sét. Régi tükrök új fon-
csorozása mérsékelt árak mellett.

Hatásában

Felülmulhatatlan

a kellemes ízű, friss Hajós fele

Csukamájolaj

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt; hatalmas tápanyagánál fogva az orvosok előszeretettel rendelik.

Ára egy üvegnek 2 korona.

Dr. Graur Victor aradi fogorvos antisept. szájvizének és fogporának egyedüli raktára.

Egy üveg szájviz 2 korona.

Egy doboz fogpor 1 korona.

**Köhögés,
Rekedtség**

elnyálkásodás ellen elismert kitűnő hatású szer a

„Tussinál” cukorka

ára 60 fillér, és

„Tussinál” thea

ára egy doboznak 50 fillér.

Legjobb fekete, le nem mosható

HAJFESTŐ

a Hajós-féle

MELOGEN.

Ára 2 korona.

Kapható a készítőnél:

101

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben, továbbá minden gyógyszer-tár, illatszer-üzlet és drogeriában.